

Pietarsaaren seudun etablointi- ja investintiselvitykset

Yhteenvetoraportti, 18.6.2026

MDI: Valtteri Laasonen, Rasmus Aro, Niklas Aro, Anna Vainio, Henri Helve

JAKOBSTADSREGIONEN
PIETARSAAREN SEUTU

ÖSTERBOTTENS FÖRBUND
POHJANMAAN LIITTO

Etableringsfokus för
Jakobstadsregionen EfJ -projekt

MDI
Part of FCG.

Sisältö

1 Johdanto ja työn tavoitteet

Tausta, rakenne, menetelmät, aikataulu

2 Väestö- ja työmarkkinakehitys

Väestökehityksen ja työmarkkinoiden trendit

3 Elinkeinoelämän profiili

Erityispiirteet, klusterirakenne

4 Investointiympäristö ja gap-analyysi

Investointinäkymät, tarpeet ja pullonkaulat

5 Seudun väestöskenaariot ja asuntotuotantotarvelaskelma

Nykytila-analyysin ja investointinäkymien perusteella mallinnetut skenaariot

6 Toimenpidesuosituks

+ Liitteet (haastatellut tahot ja käsitteiden määritelmät)

HUOM. Nykytila-analyyseistä on laadittu kattavammat koonnit Concordialle erikseen.

A photograph of three hands, belonging to children, holding small blueberries. The hands are cupped and held out, showing the fruit. The children are wearing grey knitted sweaters. The background is a blurred green field.

1. Johdanto ja työn tavoitteet

Tausta, rakenne, menetelmät ja aikataulu

Selvityksen tausta ja tavoitteet

Pietarsaaren seudulla on merkittävä rooli erityisesti vientivetoisessa teollisuudessa. Seudulla on useita erityispiirteitä, joiden ansiosta se toimii niin sanottuna positiivisena poikkeuksena Suomen aluekehityksessä. Samanaikaisesti seutu kohtaa rakenteellisia muutoksia, jotka liittyvät väestökehitykseen, työvoiman saatavuuteen, investointien kiristyvään kilpailuun sekä teollisuuden vihreään siirtymään.

Pietarsaaren seudun Kehittämissyhtiö Concordia Oy ja seudun 5 kuntaa kehittävät parhaillaan Invest In -toimintaansa ja siihen liittyvää viestintää, jonka tavoitteena on houkutella uusia etablointeja ja investointeja sekä tukea olemassa olevan elinkeinoelämän kasvua. Tätä varten tarvitaan ajantasainen, analyyttinen ja strateginen kokonaiskuva seudun kehitysnäkymistä, elinkeinoelämän rakenteesta sekä sijoittumisen edellytyksistä ja pullonkauloista.

Selvitykset on toteutettu osana Pohjanmaan liiton rahoittamaa "Etableringsfokus för Jakobstadsregionen" -hanketta.

Työn tavoitteet:

Concordia Oy tilasi keväällä 2026 selvityskokonaisuuden, jonka tavoitteena on rakentaa ajantasainen kokonaiskuva Pietarsaaren seudusta Invest In -toiminnan ja uusien investointien houkuttelun tueksi.

Työn päätavoitteena on ollut tuottaa Pietarsaaren seudulle päätöksentekoa ja Invest In -toimintaa tukeva, kokonaisvaltainen tietopohja, joka yhdistää väestö- ja työmarkkinakehityksen, elinkeinoelämän analyysin sekä investointivalmiuksien arvioinnin. Työ muodostui kolmesta osa-alueesta, joiden keskeiset tavoitteet ovat:

1. muodostaa skenaariopohjainen näkymä **seudun väestö- ja työmarkkinakehityksestä** sekä niihin liittyvistä riskeistä ja mahdollisuuksista.
2. **tunnistaa ja kuvata seudun yksityisen elinkeinoelämän vahvuudet, heikkoudet ja kilpailuedut** Invest In –näkökulmasta.
3. selvittää, **mitä osaamisia, toimialoja, infrastruktuuria ja palveluja seudulta puuttuu tai on kehitettävä** uusien investointien ja yritysten sijoittumisen mahdollistamiseksi.

Työn osa-alueet ja aineistot

Työ toteutettiin helmikuusta kesäkuuhun 2026 ja jakautui kolmeen osa-alueeseen. **Väestö- ja työmarkkinakehityksen skenaariot** sisälsi nykytila-analyysin, väestöennusteen sekä asuntotuotantotarpeen ennusteen.

Seudun yksityisen elinkeinoelämän profiili rakentui kahdesta työvaiheesta: tilastoihin ja desk-tutkimukseen perustuvasta nykytila-analyysistä sekä yritys- ja sidosryhmähaastatteluista. Haastattelut toteutettiin analyysityön kanssa osittain päällekkäin.

Tarve- ja gap-analyysi uusille investoinneille yhdisti työpöytätyön ja haastattelut. Väestöennuste ja asuntotuotantotarpeen arvio seudulle laadittiin nykytila-analyysien ja kootun investointidatan pohjalta. Työn ohjaus toteutui säännöllisin ohjauspistein koko projektin ajan. Raportointi painottui projektin loppuvaiheeseen, jossa kaikki kolme kokonaisuutta koottiin yhteen.

Työssä on koottu kustakin osa-alueesta oma tarkempi ja laajempi tausta-aineisto Concordialle käyttöön.

Tilastoanalyysi

- Tilastotarkastelu Pietarsaaren seudun nykytilasta ja pitkän ja lyhyen aikavälin kehityksen analyysi
- Aineistoina erit. väestö-, työssäkäynti- ja työmarkkinatilastot, asumisen- ja rakentamisen tilastot sekä
- Yritystoiminnan tilastot (kunnittainen toimipaikkatilasto, yritysrekisteri ja alueellinen yritystoimintatilasto)

Investoinnit, väestöskenaariot ja asuntotuotantotarve

- Koonti seudun ja lähialueiden tunnetuista ja suunnitteilla olevista investoinneista
- Erilaisiin tulevaisuuden skenaarioihin pohjautuva väestöennuste ja kytkentä asuntotuotantotarpeeseen

Haastattelut

- 17 organisaatiota huhti–toukokuu 2026
- 11 yrityksen edustajia
- Infra & kunnat: 3 vastaajaa
- Järjestöt & AMK: 5 vastaajaa

An aerial photograph of Jakobstad, Finland, showing a dense urban area with various apartment buildings and houses. In the background, a large stadium with a green field and red running track is visible, surrounded by trees with vibrant autumn foliage in shades of yellow and orange. The sky is overcast with grey clouds.

2. Väestö- ja työmarkkinakehitys

Mitä trendit tarkoittavat seudun kannalta?

Väestökehityksen kokonaiskuva pidemmällä aikavälillä on rakenteellisesti kaksijakoinen

50 560 asukasta vuonna 2025

+602

Väkiluvun kasvu 2015–2025

(+1,2 %) – koko maa +3,0 %

+3 242

Kv. muuttovoitto

2015–2025 – positiivinen joka vuosi

–3 411

Maan sisäinen muuttotappio

2015–2025 – negatiivinen joka vuosi

+829

Luonn. väestönlisäys

2015–2025 – heikkenee

Kasvun rakenteellinen kaksijakoisuus

- Pietarsaaren seudun väestökehitys on kokonaisuutena maltillisen positiivinen, mutta kasvu perustuu lähes kokonaan kansainväliseen muuttoliikkeeseen. Ilman maahanmuuttoa seudun väkiluku olisi laskenut.
- Maan sisäisestä muuttoliikkeestä seutu kärsi vuosina 2015–2025 yhteensä -3 411 henkilön muuttotappion ja tämä oli negatiivinen jokaisena yksittäisenä vuotena tarkastelujakson aikana. Eniten tappiota kertyi 15–24-vuotiaista, jotka lähtevät opiskelemaan Vaasaan, Helsinkiin ja Turkuun.
- Luonnollinen väestönlisäys on edelleen positiivinen (+829), mikä erottaa seudun edukseen: ainoastaan kahdeksalla muulla seutukunnalla koko maassa on positiivinen luonnollinen väestönlisäys. Syntyneiden määrä on kuitenkin pysynyt ennallaan samalla kun kuolleiden määrä on kasvanut ikärakenteen vanhenemisen myötä. Lapsiasuntokuntia 26,5 % kaikista asutuskunnista, mikä on toiseksi korkein osuus kaikista 69 seutukunnasta.
- Kansainvälinen muuttovoitto on kiihtynyt erityisesti vuodesta 2022 lähtien. Kasvun taustalla ovat ukrainalaisten kotikuntavalinnat, mutta myös työperäisen maahanmuuton voimakas kasvu. Vieraskielisten määrä on yli kaksinkertaistunut (+106,8 %) vuosina 2015–2025.
- Seudun tuleva väestökehitys kytkeytyy vahvasti kykyyn integroida ja sitouttaa kansainvälistä työvoimaa. Tämä on seudun ainoa kasvava väestökomponentti. Samalla se on myös osa-alue, joka vaatii eniten aktiivista politiikkaa, jotta maahanmuuttajat jäävät alueelle.

Väestönkehitys osatekijöittäin

Oheisessa graafissa on esitetty vertailu Pietarsaaren seudun väestökehityksen osatekijöistä ja kehityksestä suhteessa keskeisiin verrokkiseutuihin (ks. liite) ja koko maahan.

- **Luonnollinen väestönlisäys oli positiivinen ainoastaan Pietarsaaren (+1,6) ja Kokkolan (+0,6) seuduilla vuosien 2015–2025 aikana.** Luonnollinen väestönlisäys oli negatiivisin Ylä-Savon (-9,4) ja Rauman (-5,6) seuduilla sekä vähiten negatiivinen Vaasan seudulla (-0,7). Luonnollinen väestönlisäys on heikentynyt jokaisella seudulla johtuen syntyneiden määrän vähentymisestä sekä kuolleiden määrän kasvusta (ikärakenteen vanhenemisen myötä).
- **Kuntien välinen nettomuutto oli negatiivinen jokaisella seudulla ajanjakson aikana.** Muuttotappiot olivat suurimmat Kemi-Tornion (-9,6) ja Ylä-Savon (-7,2) seuduilla sekä alhaisimmat Kokkolan seudulla (-3,6). **Suurimmat muuttotappiot tulevat nuorten ikä-ryhmästä (15–24-vuotiaat) jokaisella seudulla paitsi Vaasan seudulla, jossa muuttotappiot kohdistuvat 25–34-vuotiaiden ikäryhmään.**
- **Nettomaahanmuutto oli positiivinen jokaisella seudulla ajanjakson aikana.** Muuttovoitot olivat suurimmat Vaasan (+8,4) ja Pietarsaaren (+7,2) seuduilla sekä alhaisimmat Ylä-Savon seudulla (+2,8). **Muutto-voitot ovat kasvaneet jokaisella seudulla ja olleet 2020-luvulla merkittävästi suurempia kuin 2010-luvun aikana.**

Väestönkehitys osatekijöittäin (1 000 asukasta kohden) 2015–2025*

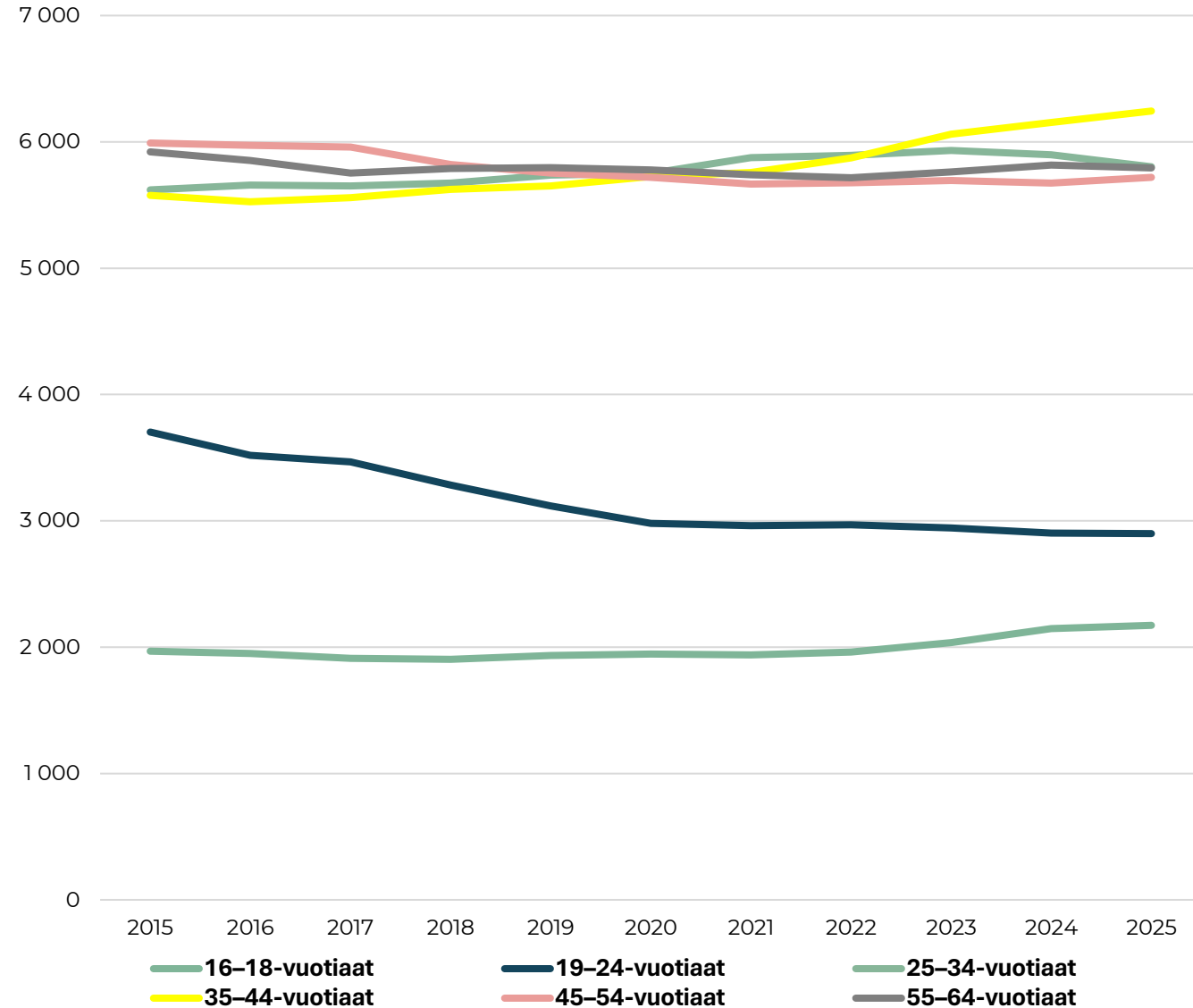
Työikäisten ikäryhmien väestönkehitys

Oheisessa graafissa on esitetty vertailu Pietarsaaren seudun työikäisen väestön kehityksestä eri ikäluokissa.

- **Työikäisten ikäryhmä eli 16–64-vuotiaiden määrä väheni 149 henkilöllä eli 0,5 prosentilla Pietarsaaren seudulla vuosina 2015–2025.**
- **Työikäisten vähentymisen taustalla oli suuret muuttotappiot maan sisäisestä muuttoliikkeestä.** Ikäryhmää kasvatti sen sijaan maahanmuutosta saadut muuttovoitot sekä suurempien ikäluokkien tuleminen ryhmään verrattuna poistuviin ikäluokkiin. Ainoastaan viidellä muulla seudulla oli tilanne saman-kaltainen eli ikäryhmään tulevien määrä oli suurempi kuin poistuvien määrä.
- **Työikäisten ryhmässä kehitys erosi merkittävästi eri ikäryhmissä ajanjakson aikana.**
- **16–18-vuotiaiden määrä** kasvoi 204 henkilöllä eli 10,4 prosentilla, mutta **19–24-vuotiaiden määrä** väheni 804 henkilöllä eli 21,7 prosentilla.
- **25–34-vuotiaiden määrä** kasvoi 183 henkilöllä eli 3,3 prosentilla ja **35–44-vuotiaiden määrä** 667 henkilöllä eli 12,0 prosentilla.
- **45–54-vuotiaiden määrä** väheni 272 henkilöllä eli 4,5 prosentilla ja **55–64-vuotiaiden määrä** 127 henkilöllä eli 2,1 prosentilla.

Työikäisten väestönkehitys 2015–2025

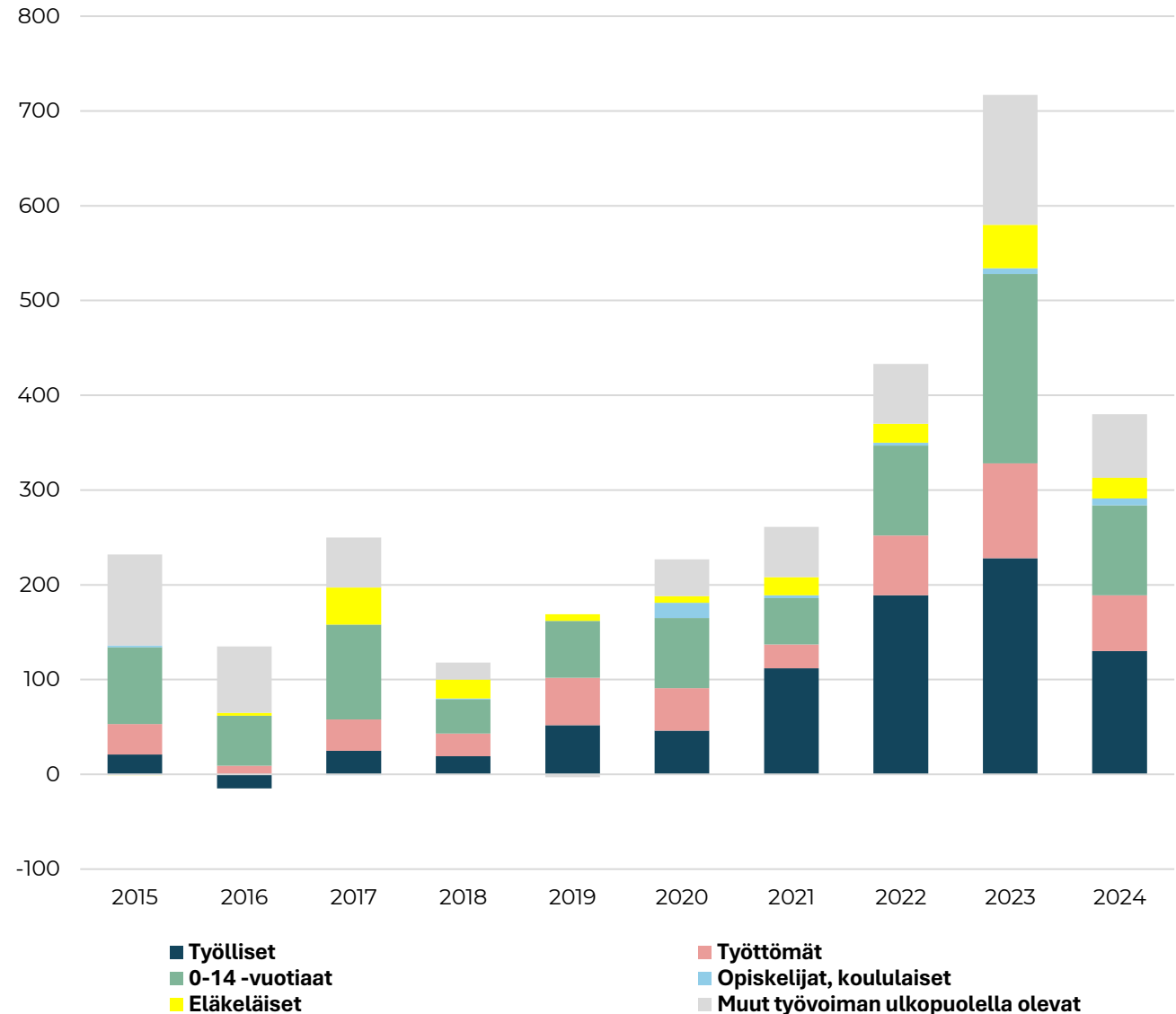
Nettomaahanmuutto pääasiallisen toiminnan mukaan

Oheisessa graafissa on esitetty Pietarsaaren seudun nettomaahanmuuton kehitys pääasiallisen toiminnan mukaan.

- Pietarsaaren seutu sai ulkomailta muuttovoittoa yhteensä 2 902 henkilöä vuosien 2015–2024 aikana. **Muuttovoittoa tuli kaikista pääasiallisen toiminnan ryhmistä.**
- **Työllisistä muuttovoittoa tuli 807 henkilöä (27,8 %), työttömistä 440 henkilöä (15,2 %) ja työvoiman ulkopuolella olevista 1 655 henkilöä (57,0 %) ajanjakson aikana.**
- Työvoiman ulkopuolella olevista muuttovoittoa tuli 0–14-vuotiaista 843 henkilöä (29,0 %), muista työvoiman ulkopuolella olevista 593 henkilöä (20,4 %), opiskelijoista 182 henkilöä (6,3 %) ja eläkeläisistä 37 henkilöä (1,3 %).
- **Muuttovoitot kasvoivat kaikissa pääasiallisen toiminnan ryhmissä verrattaessa 2020-lukua vuosiin 2015–2019. Erityisesti muuttovoitot kasvoivat työllisten ryhmässä.**

Nettomaahanmuutto pääasiallisen toiminnan mukaan
2015–2024

Pietarsaaren seudun muuttoprofiili

MUUTTOVOITTOA

- Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet: +73 henkilöä – ainoa koulutusryhmä, josta muuttovoittoa. Vielä 2010-luvun alussa korkea-asteeltakin tappiota, 2020-luvulla kääntynyt positiiviseksi
- Hyvätuloiset työlliset: +9 henkilöä
- Muuttovoittoa 26/69 seutukunnasta – erityisesti Suupohjan rannikkoseudulta (+47 henkilöä)
- 25–34-vuotiaat: paranevaa trendiä, osin maahanmuuton myötä

MUUTTOTAPPIOTA

- Muuttotappiota kaikista ikäryhmistä ja kaikista pääasiallisen toiminnan ryhmistä
- Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa: –824 henkilöä (–82 h./v). Toisen asteen tutkinto: –2 182 henkilöä (–218 h./v) – suurin koulutusryhmä. Ammattiosaajat lähtevät, mikä heikentää valmistavan teollisuuden työvoimapohjaa.
- Vieraskieliset (jatkomuutto): –1 027 henkilöä. Seutu saa kansainvälistä muuttovoittoa, mutta pitää henkilöt vain osittain.
- Pienituloisten työlliset (–656 henkilöä) ja keskituloisten työlliset: –350 henkilöä.
- Muuttotappiota 37/69 seutukuntaan – erityisesti Vaasan seutukuntaan (–1 000 henkilöä)

Kansainvälinen muuttoliike – seudun tärkein kasvukomponentti

Nettomaahanmuutto +3 242 henkilöä 2015–2025 | ulkomaan kansalaisia 4 074 (8,1 % väestöstä)

Muuttovoiton rakenne ja taustat

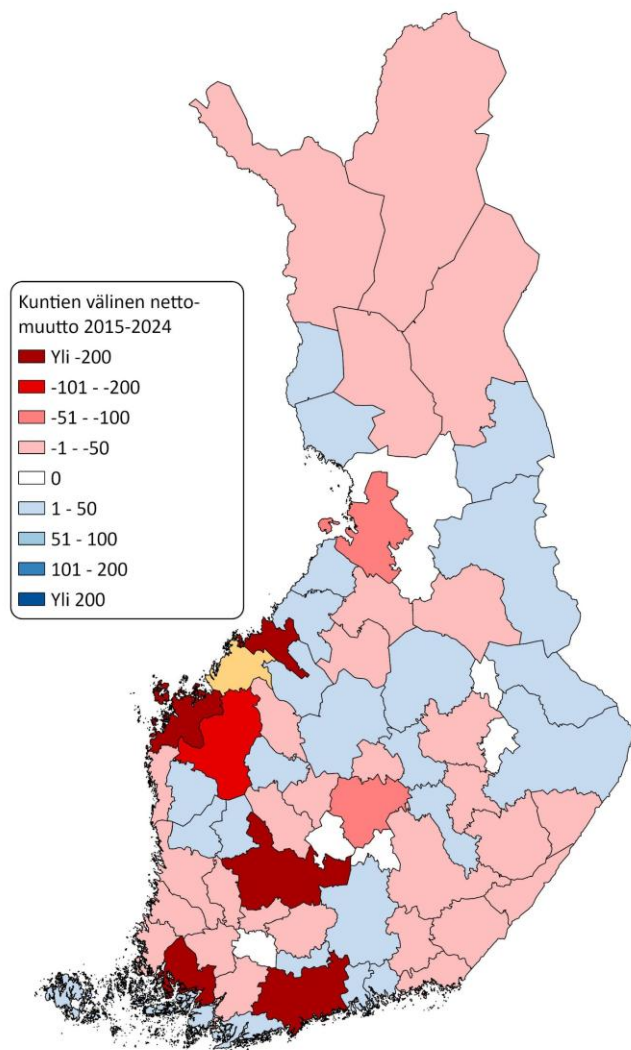
- Nettomaahanmuutto on ollut positiivinen jokaisena vuotena 2015–2025. Asukaslukuun suhteutettuna muuttovoitot ovat Suomen 69 seutukunnasta 11. suurimmat.
- 98 % muuttovoitosta tuli Pohjoismaiden ja EU-maiden ulkopuolelta. Merkittävimmät kansalaisuudet 2015–2025: ukrainalaiset +673 h. (+426 %), albanialaiset +204 h., filippiiniläiset +139 h., bangladeshiläiset +119 h.
- Ukrainalaisten kotikuntavalinnat vuodesta 2022 kasvattivat muuttovirtoja poikkeuksellisesti: vuonna 2023 maahanmuutto nousi 886 henkilöön (normaalitaso 420–560/v).
- Maahanmuuttajien ikärakenne on optimaalinen: noin 88 % alle 35-vuotiaita – juuri tätä seudun työmarkkinat tarvitsevat.
- Vieraskielisten työllisten määrä kasvoi +815 henkilöä 2020–2024 – tämä on konkreettinen osoitus siitä, että maahanmuutto tukee työvoiman saatavuutta.
- Haasteena on vieraskielisten jatkomuutto –1 027 henkilöä 2015–2024. Seutu saa muuttovoittoa, mutta pitää vain osan tulijoista. Suurin jatkomuuttokohde on Helsingin seutu (–654).

Mitä tämä tarkoittaa jatkossa

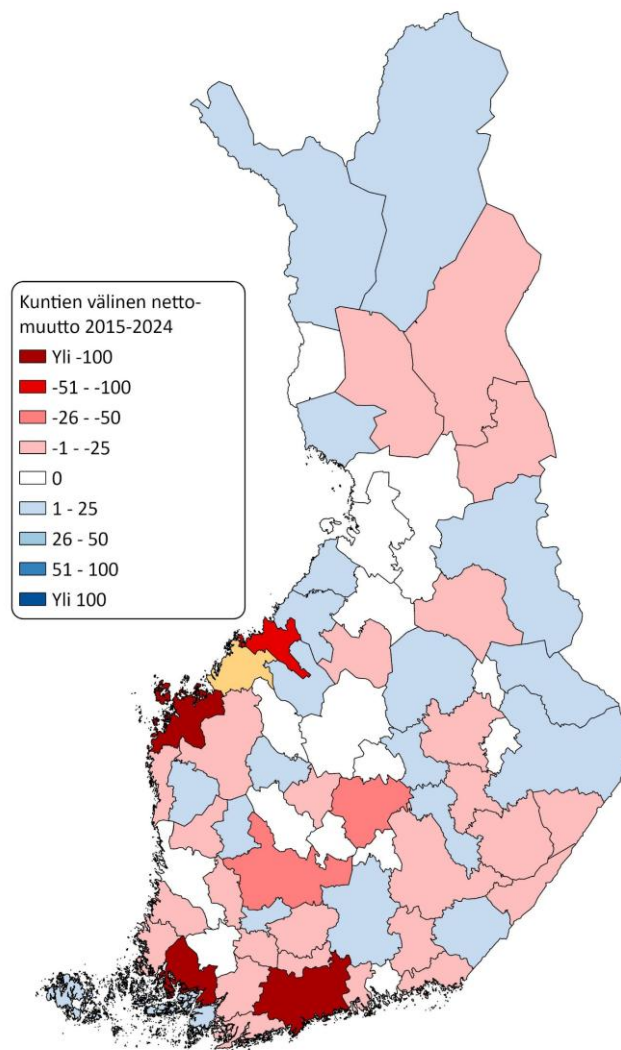
- Kansainvälinen muuttoliike on seudun ainoa väestökomponentti, joka on ollut positiivinen joka vuosi. Maan sisäinen muuttotappio, luonnollisen väestönlisäyksen heikkeneminen ja eläköityminen aiheuttavat sen sijaan merkittäviä haasteita. Jos kansainvälinen muutto hiipuu, seutu supistuu.
- Integraatio on pullonkaula. Seutu saa muuttovoittoa, mutta huomattava osa tulijoista jatkaa matkaansa muualle erityisesti Helsinkiin. Tämä viittaa siihen, että pysyvään asettumiseen tarvitaan paremmat edellytykset: asuminen, palvelut (erit. perheet ja työvoima) ja työllistymispolut.
- Ukrainalaisten suuri osuus luo epävarmuutta ja tämä komponentti on herkkä geopolittiselle tilanteelle. Siksi myös työ- ja opiskeluperäisen maahanmuuton vahvistaminen on tärkeä pitkän aikavälin prioriteetti.
- Kansainvälisen työvoiman 'Welcome office'-mallia on vahvistettava, ennen kuin suuret investoinnit toteutuvat ja työvoimatarve kasvaa rajusti.

Pietarsaaren seudun kuntien välinen nettomuutto seuduittain vuosina 2015–2024

Pietarsaaren seudun vieraskielisten kuntien välinen nettomuutto seuduittain vuosina 2015–2024

Työmarkkinakehitys Suomen kärkitasoa, mutta momentti hidastumassa

22 221 työpaikkaa (2023) | Työllisyysaste Suomen 6. korkein | Työttömyysaste 5. alhaisin

79,8 %

Työllisyysaste 18–64 v. (2024)

6. korkein / 69 seutua (koko maa 72,1 %)

6,9 %

Työttömyysaste 18–64 v. (2024)

5. alhaisin / 69 seutua (koko maa 11,9 %)

+682

Uusia työpaikkoja

2015–2023 (+3,2 %) – 16. vahvin kasvu

21,8 %

Eläköitymispaine

nykyisistä työllisistä eläkkeelle < 2033

Työmarkkinoiden rakenteen erityispiirteet

- Teollisuus on ylivoimaisesti seudun suurin työllistäjä: 32,8 % kaikista työpaikoista (koko maassa ~12,4 %). Teollisuuden osuus on Suomen 69 seutukunnasta toiseksi suurin. Vain Vakka-Suomella on korkeampi osuus. Tämä kuvaa seudun poikkeuksellista teollisuusrakennetta.
- Yksityinen sektori dominoi, sillä 63,5 % työpaikoista on yksityisellä sektorilla, ja sen osuus on kasvanut. Julkinen sektori on heikentynyt työllistäjänä (–134 työpaikkaa 2015–2023) ja yrittäjätyöpaikat ovat laskeneet (–124 htv).
- Seutu on selvästi työpaikkaomavarainen (101 %), eli alueella on enemmän työpaikkoja kuin asuvaa työllistä väestöä. Seudulle pendelöi +2 660 henkilöä ja seudulta ulos +2 430. Teollisuudessa nettopendelöinti on selvästi positiivinen (+935 htv).
- Kasvualoja työpaikkojen näkökulmasta vuosina 2015–2023 ovat olleet teollisuus (+896), hallinto- ja tukipalvelut (+405), rakentaminen (+277). Vastaavasti seuraavilla aloilla työpaikat ovat vähentyneet: maa-, metsä- ja kalatalous (–492), julkinen hallinto (–150), kauppa (–142).
- Viimeisen neljän tilastovuoden aikana sekä työllisyysaste on laskenut että työttömyysaste on kasvanut, mikä tarkoittaa että trendi on kääntynyt. Nuorisotyöttömyys on noussut selvästi vuodesta 2023 eteenpäin. Lisäksi avoimien työpaikkojen määrä on laskussa.
- Eläköitymispaine on myös merkittävä. Nykyisistä työllisistä 21,8 % on eläkeiässä vuoteen 2033 mennessä. Kriittisimpiä aloja ovat julkinen hallinto (34,5 %), terveys- ja sosiaalipalvelut, koulutus. Korvaaville osaajille on konkreettinen tarve.

Työllisyysasteen kehitys

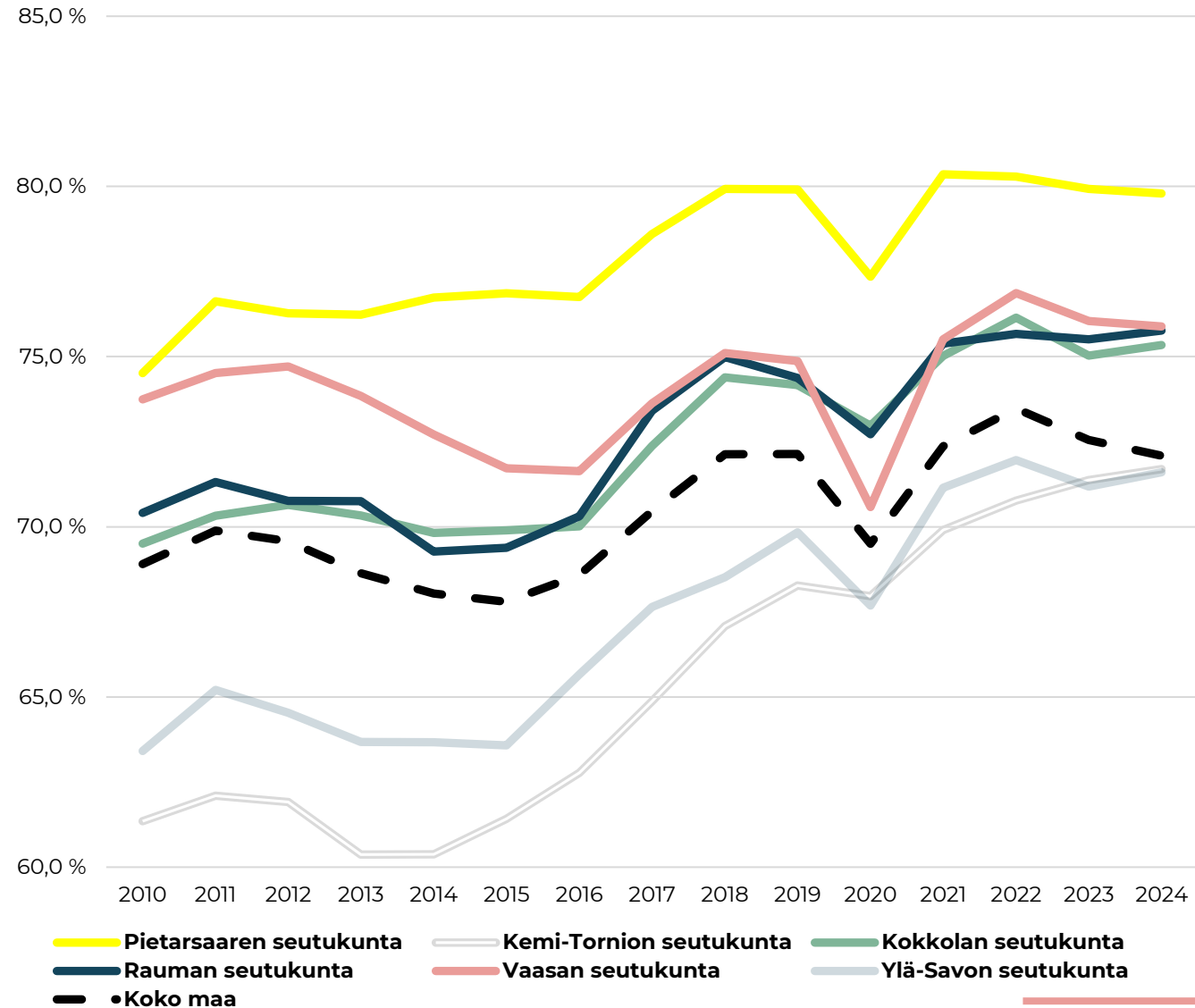
Oheisessa graafissa on esitetty vertailu Pietarsaaren seudun työllisyysasteen kehityksestä suhteessa keskeisiin verrokkiseutuihin (ks. liite) ja koko maahan.

- **Työllisyysaste (18–64-vuotiaiden) vaihteli 71,6 – 79,8 prosentin välillä tarkastelussa olevilla seuduilla vuonna 2024.**
- Työllisyysaste oli korkein Pietarsaaren (79,8 %), Vaasan (75,9 %) ja Rauman (75,8 %) seuduilla.
- Työllisyysaste oli alhaisin Ylä-Savon (71,6 %), Kemi-Tornion (71,7 %) ja Kokkolan (75,3 %) seuduilla.
- **Työllisyysaste kasvoi kaikilla seuduilla vuosien 2015–2024 aikana.**
- Kasvua tapahtui eniten Kemi-Tornion (+10,3 %-yks), Ylä-Savon (+8,0 %-yks) ja Rauman (+6,4 %-yks) seuduilla.
- Kasvua tapahtui vähiten Pietarsaaren (+2,9 %-yks), Vaasan (+4,2 %-yks) ja Kokkolan (+5,4 %-yks) seuduilla.
- **Koko maassa työllisyysaste (18–64-vuotiaiden) oli 72,1 prosenttia vuonna 2024. Työllisyysaste kasvoi 4,3 prosenttiyksiköllä ajanjakson aikana.**

JAKOBSTADSREGIONEN
PIETARSAAREN SEUTU

Työllisyysasteen (18–64-vuotiaat) kehitys 2015–2024

Lähde: Tilastokeskus, StatFin; työssäkäynti

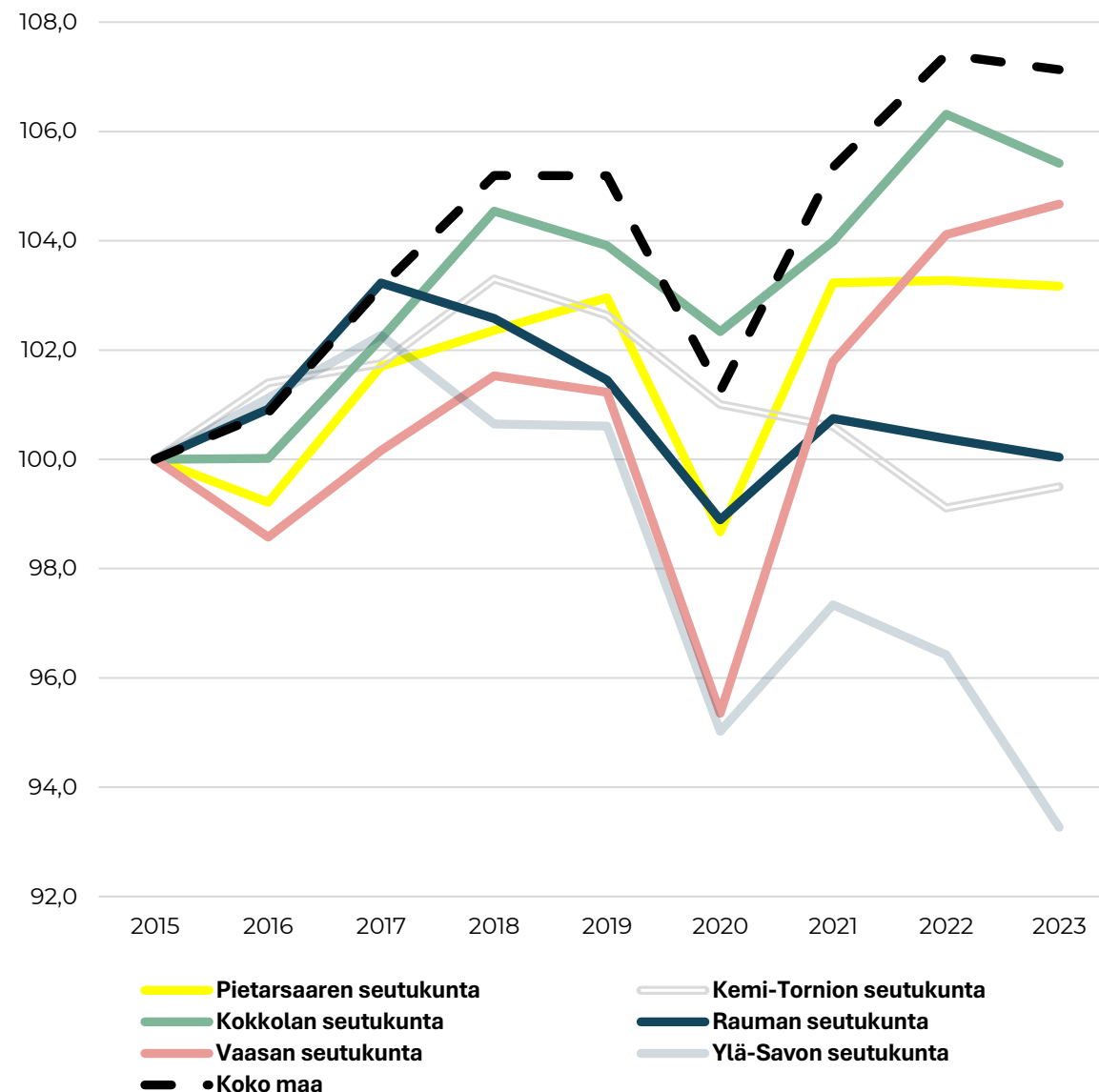
Työpaikkojen kehitys

Oheisessa graafissa on esitetty vertailu Pietarsaaren seudun työpaikkojen kehityksestä suhteessa keskeisiin verrokkiseutuihin (ks. liite) ja koko maahan.

- **Työpaikkojen määrä oli korkein asukaslukuun suhteutettuna (100 as.) Vaasan (46,1), Pietarsaaren (44,1) ja Kokkolan (43,6) seuduilla vuonna 2023.** Vähiten työpaikkoja oli Ylä-Savon (36,9), Kemi-Tornion (39,6) ja Rauman (42,1) seuduilla.
- **Työpaikkojen määrä kasvoi neljällä seudulla ja väheni kahdella seudulla vuosien 2015–2023 aikana.**
- Kasvua tapahtui Kokkolan (+5,4 %), Vaasan (+4,7 %), Pietarsaaren (+3,2 %) ja Rauman (+0,04 %) seuduilla.
- Laskua tapahtui Ylä-Savon (-6,7 %) ja Kemi-Tornion (-0,5 %) seuduilla.
- **Koko maassa työpaikkoja oli 100 asukkaaseen suhteutettuna 43,1 työpaikkaa vuonna 2023.** Työpaikkojen määrä kasvoi 7,1 prosentilla ajanjakson aikana.
- Kaikki seudut kokivat voimakkaan pudotuksen vuonna 2020 koronapandemian takia, mutta pudotusten syvyys vaihtelee huomattavasti. Pietarsaaren seutu selviytyi pandemiasta suhteellisen hyvin verrattuna useisiin muihin seutuihin.

Työpaikkojen kehitys 2015–2023, indeksoitu 2015=100*

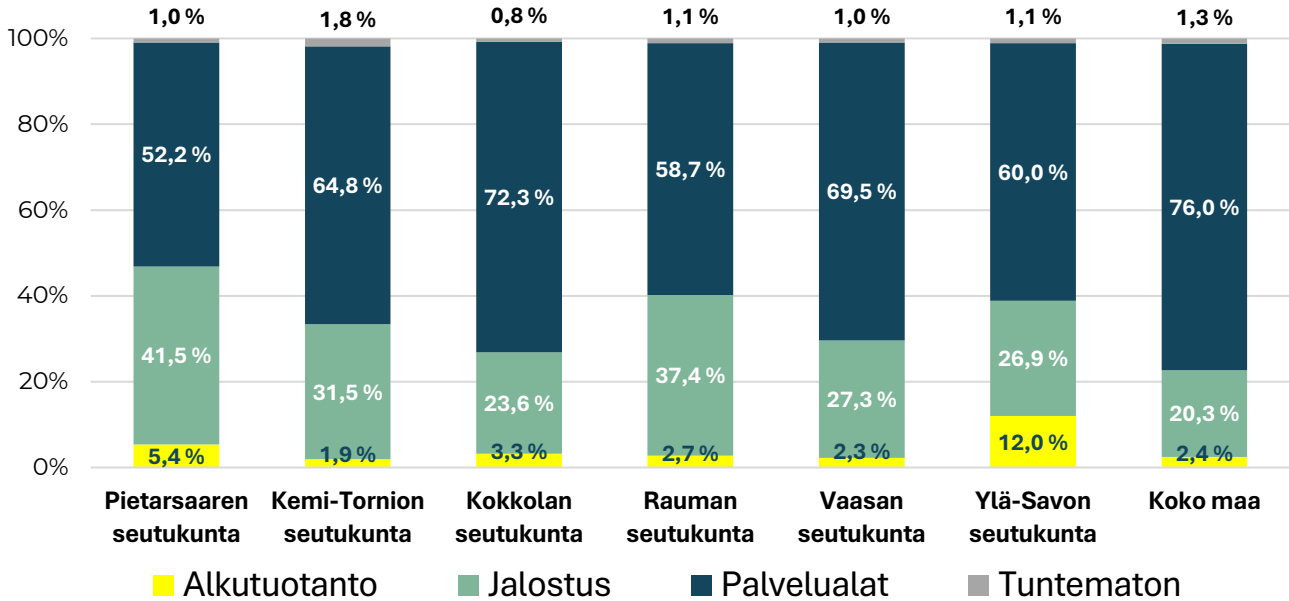

Työpaikat toimialoittain

Oheisessa graafissa ja taulukossa on esitetty vertailu Pietarsaaren seudun työpaikoista ja kehityksestä suhteessa keskeisiin verrokkiseutuihin (ks. liite) ja koko maahan.

- Alkutuotannon (A toimiala) osuus työpaikoista** oli korkein Ylä-Savon (12,0 %) ja Pietarsaaren (5,4 %) seuduilla sekä alhaisin Kemi-Tornion seudulla (1,9 %) vuonna 2023. **Työpaikkojen määrä laski jokaisella seudulla vuosien 2015–2023 aikana.** Laskua tapahtui suhteellisesti tarkasteltuna eniten Pietarsaaren (-29,2 %) ja Kokkolan (-29,1 %) seuduilla sekä vähiten Ylä-Savon seudulla (-21,3 %).
- Jalostuksen (B-F toimialat) osuus työpaikoista** oli korkein Pietarsaaren (41,5 %) ja Rauman (37,4 %) seuduilla sekä alhaisin Kokkolan seudulla (23,6 %) vuonna 2023. **Työpaikkojen määrä kasvoi jokaisella seudulla vuosien 2015–2023 aikana.** Kasvua tapahtui suhteellisesti tarkasteltuna eniten Pietarsaaren (+14,5 %) ja Kokkolan (+ 10,1) seuduilla sekä vähiten Kemi-Tornion seudulla (+2,1 %).
- Palvelualojen (G-U toimialat) osuus työpaikoista** oli korkein Kokkolan (72,3 %) ja Vaasan (69,4 %) seuduilla sekä alhaisin Pietarsaaren seudulla (52,2 %) vuonna 2023. **Työpaikkojen määrä kasvoi kahdella seudulla ja väheni neljällä seudulla vuosien 2015–2023 aikana.** Kasvua tapahtui Kokkolan (+6,5 %) ja Vaasan (+5,8 %) seuduilla sekä laskua eniten Ylä-Savon seudulla (-7,9 %).
- Koko maassa alkutuotannon osuus työpaikoista oli 2,4 prosenttia, jalostuksen 20,3 prosenttia ja palvelualojen 76,0 prosenttia vuonna 2023. **Työpaikkojen määrä kasvoi jalostuksessa ja palvelualoilla ajanjakson aikana.**

Työpaikat toimialoittain 2023

Muutos 2015–2023	Alkutuotanto	Jalostus	Palvelualat	Alkutuotanto	Jalostus	Palvelualat
Pietarsaaren seutukunta	-492	+1 165	-7	-29,2 %	+14,5 %	-0,1 %
Kemi-Tornion seutukunta	-151	+137	-73	-26,8 %	+2,1 %	-0,5 %
Kokkolan seutukunta	-311	+507	+1 025	-29,1 %	+10,1 %	+6,5 %
Rauman seutukunta	-254	+634	-410	-25,2 %	+6,5 %	-2,5 %
Vaasan seutukunta	-328	+654	+1 942	-22,2 %	+4,9 %	+5,8 %
Ylä-Savon seutukunta	-603	+271	-951	-21,3 %	+5,7 %	-7,9 %
Koko maa	-12 983	+27 344	+142 982	-18,1 %	+5,9 %	+8,4 %

Tilannekuva suhteessa verrokkialueisiin

Vertailu: Pietarsaaren seutu, Vaasa, Kokkola, Rauma, Kemi-Tornio, Ylä-Savo (ks. verrokkiseutujen valinnasta tarkemmin liite)

Vahvuudet suhteessa verrokkeihin

- Väestönkasvu Pietarsaaren seudulla (+1,2 %) oli parempi kuin Rauman (−4,9 %), Kemi-Tornion (−9,4 %), Ylä-Savon (−12,2 %) seudulla. Vaasa kasvoi nopeimmin (+2,4 %).
- Luonnollinen väestönlisäys oli positiivinen ainoastaan Pietarsaaren ja Kokkolan seuduilla. Muilla verrokeilla negatiivinen.
- Korkein työllisyysaste (79,8 %) verrokeista ja alhaisin työttömyysaste (6,9 %).
- Jalostuksen osuus 41,5 % verrokeista korkein. Toisin sanoin Pietarsaaren seutu on selvästi teollisuusvaltais alue.
- Lapsiasuntokuntien osuus toiseksi korkein koko maassa (26,5 %), mikä on selvästi positiivinen erottautumistekijä.

Haasteet suhteessa verrokkeihin

- Väestönkasvu jää koko maan kasvusta (+3,0 %) selvästi jälkeen. Vaasan seutu kasvaa nopeammin (+2,4 %).
- Maan sisäinen nettomuutto on heikompi kuin vertailuseuduilla suhteutettuna. Muuttotappio 1 000 asukasta kohden on seutukuntien keskitasoa heikompi.
- Asuntotuotanto (32,1 as./10 000 as.) jää jälkeen Vaasan (45,2) ja Kokkolan (40,3) seudusta. Kerrostalo- ja vuokra-asuntoja valmistuu suhteellisesti vähän.
- Koulutusrakenteen osalta ylemmän korkea-asteen osuus (7,6 %) oli selvästi koko maan tasoa (12,6 %) alempi. Koulutustasomittain oli 350 kun koko maan vastaava oli 399.
- Työllisten 19–24-vuotiaiden osuus on vähentynyt. Vaasan seutu houkuttelee nuoria ja Pietarsaari menettää heitä.
- Vieraskielisten jatkomuutto on suhteellisesti korkeaa.

3. Elinkeinoelämän profiili

Erityispiirteet ja klusterirakenne

Elinkeinorakenteen kokonaiskuva – poikkeuksellinen teollisuusseutu

4 290 yritystä (2025) | 6 454 toimipaikkaa | ~4,7 mrd. € liikevaihto (2024)

+23 %

Liikevaihdon kasvu

2019–2024 (koko maa +16 %)

+2,3 %

Henkilöstön kasvu

2019–2024 (koko maa laski)

41,5 %

Jalostus työllistää

Suomen 2. korkein osuus

–5,6 %

Arvonlisäyksen reaalivolyymi

2019–2023

Kokonaiskuva ja asema

- Pietarsaaren seutu on poikkeuksellisen vahva ja kokoonsa nähden monipuolinen teollisuusseutu. Valmistava teollisuus työllistää selvästi keskimääräistä enemmän, klusterirakenne on monipuolinen ja useissa toimialoissa on kansainvälisesti kilpailukykyisiä yrityksiä.
- Liikevaihdon kasvu +23 % on selvästi kansallista (+16 %) nopeampaa ja ylittää useimmat verrokkiseudut – ainoastaan Vaasa kasvoi nopeammin. Henkilöstö kasvoi +2,3 % samalla kun koko maassa kehitys oli heikompaa.
- Reaalivolyymi kertoo kuitenkin toisenlaista tarinaa: arvonlisäyksen reaalivolyymi supistui –5,6 % vuosina 2019–2023 samalla kun naapuriseudut kasvoivat voimakkaasti. Liikevaihdon euromääräinen kasvu heijastaa osin inflaatiota ja hinnannousua, ei pelkästään aitoa tuotannon kasvua.
- Seudun elinkeinorakenne nojaa samanaikaisesti kahteen piirteeseen: toisaalta mukana on muutamia erittäin suuria veturiyrityksiä, toisaalta useilla aloilla toimii laaja pk-yritysten ja alihankkijoiden joukko. Teollinen rakenne on siis sekä keskittynyt että verkottunut.
- Valtaosa yrityksistä on hyvin pieniä ja mikroyritykset dominoivat yrityskantaa, mutta työllisyys ja liikevaihto keskittyvät keskisuuriin ja suuriin yrityksiin. Ankkuriyrittäjäriippuvuus on koko seudun rakenteellinen piirre. Suurimmassa osassa klustereista yksi tai kaksi yritystä vastaa merkittävää yli 2/3-osaa liikevaihtoa ja/tai henkilöstöä. Tämä on vahvuus (isot työllistäjät, vahva kansainvälinen kilpailukyky) mutta myös haavoittuvuus.
- Toimipaikkojen määrä kasvoi vain +6,5 % 2019–2024 ja käytännössä pysyi ennallaan 2023–2024. Yrityspäätöksiä kääntyi negatiiviseksi vuonna 2024 ensimmäistä kertaa – aloittaneiden yritysten määrä ei enää kompensoi lopettaneita.

Elinkeinorakenne päätoimialojen mukaan

Yrityskanta tarkoittaa täällä raportoivat osakeyhtiöt,
Rekisteröityjä yrityksiä on yhteensä 2025 yli 9000.

Työpaikat

2023

22 221

Yritystoimipaikat

2024

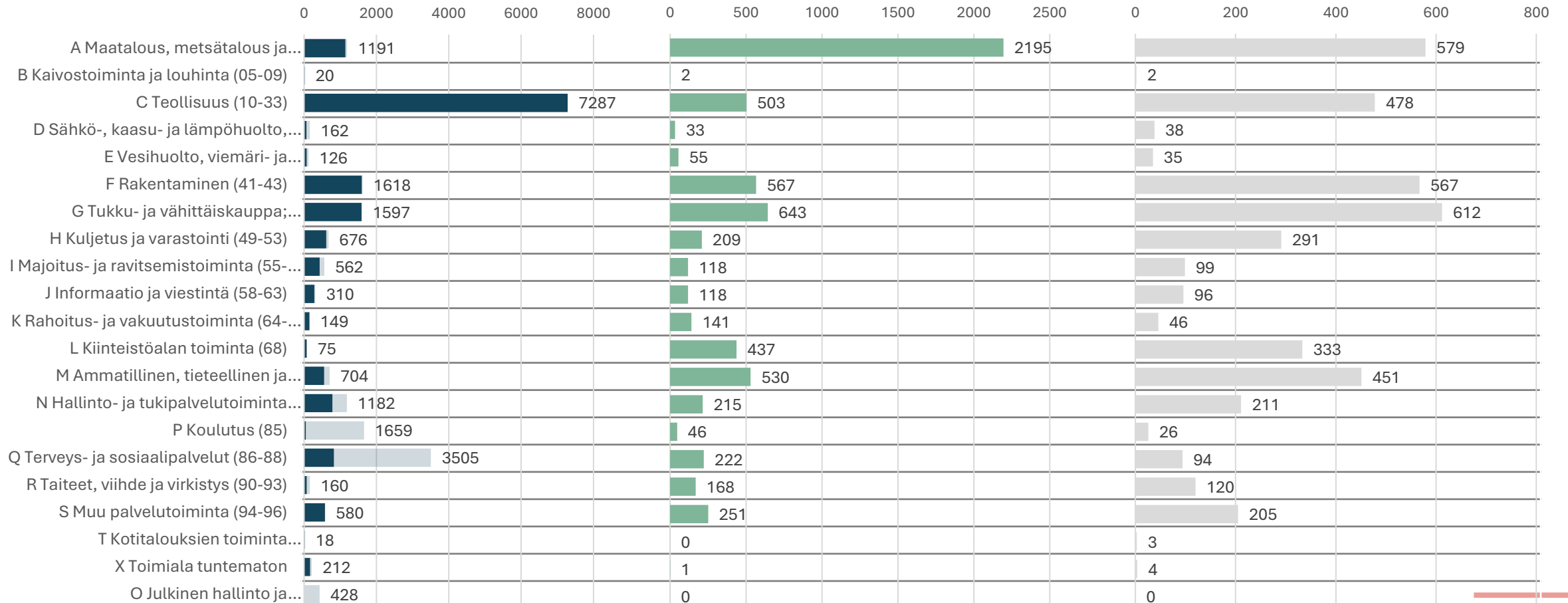
6 454

Yrityskanta

2025/Q4

4 290

■ Työpaikat 2023 ■ Työpaikat 2023, Avoin sektori

LÄHDE: Tilastokeskus; Elinkeinorakenne ja työssäkäynti -tilasto, kunnittainen
toimipaikkatilasto, alueellinen yritystoimintatilasto

Monipuolisuus on seudun rakenteellinen vahvuus

ELINTARVIKE

552 M€ | 1 718 htv | 50 toimipaikkaa

lv +33 % | htv +8,5 % | 2019–2024

Seudun vahvin ja vakain teollisuudenala. Rakenne nojaa muutamiiin suuriin toimijoihin (esim. Snellman, Fresh Servant, Jepuan Peruna), mutta sisältää myös pk-yrityksiä valmisruoissa, leipomotuotteissa ja rehutuotannossa.

RAKENNEHUOMIO

Melko keskittynyt mutta kohtuullisen monipuolinen. Vahva paikallinen ankkuroituminen, korkea työllisyysmerkitys, vakaa kysyntäpohja.

PAPERI & SELLU

917 M€ | 852 htv | 67 toimipaikkaa

lv + 15 % | htv –9 % | 2019–2024

Liikevaihdoltaan suurin klusteri mutta yritysraenteeltaan hyvin keskittynyt (UPM/Billerud). Klusterin supistuminen on suurin tekijä arvonlisäyksen supistumisessa 2019–2023 (~110 M€).

RAKENNEHUOMIO

Hyvin ankkuriyrittäjävetoinen. Strategisesti tärkeä mutta herkkä konsernipäätöksille ja kv-suhdanteille ja pääomavaltainen.

MINERAALITUOTTEET

241 M€ | 721 htv | 16 toimipaikkaa

lv +48 % | htv +14 % | 2019–2024

Kokoluokaltaan pienempi mutta profiililtaan erikoistunut. Vahvoina kärkinä kaksi erillistä segmenttiä: hiontatuotteet kv-vientiteollisuus ja rakennusmateriaalit (erit. Mirka ja Finnsementti).

RAKENNEHUOMIO

Kaksijakoinen rakenne. kv-vientivetoinen erikoisteollisuus ja rakentamiseen palveleva betonituotanto. Asema vahvistunut selvästi.

METALLI

299 M€ | 1 121 htv | 138 toimipaikkaa

lv +24 % | htv +1 % | 2019–2024

Laajin teollisuusklusteri toimipaikkojen määrässä. Metallirakenteet, koneet, komponentit, erikoiskoneet. Ankkuriyrityksiä esim. OSTP Finland, Amada, El-Ho. Laaja alihankintaverkosto pk-yrityksistä.

RAKENNEHUOMIO

Monikerroksinen, ei yhden toimijan varassa. Keskisuuret ja pienet täydentävät suuria. Vahvistaa sopeutumiskykyä, sisäinen kehitys kuitenkin eritahtista.

MUOVI & KOMPOSIITIT

298 M€ | 868 htv | 21 toimipaikkaa

lv +8 % | htv +12,3 % | 2019–2024

Erikoistunut klusteri: pakkausmateriaalit, rakennusmuovit, profiilit. Ankkuriyrityksiä esim. Walki Oy ja Rani Plast. Lv kasvoi voimakkaasti 2019–2022, laskenut sen jälkeen.

RAKENNEHUOMIO

Melko keskittynyt. Yrityskohtainen vaihtelu suurta.

VENEET

154 M€ | 639 htv | 40 toimipaikkaa

lv +14 % | htv –9,4 % | 2019–2024

Seudun omaleimainen erikoistumisala (huvi- ja urheiluveneet). Ankkuriyritykset erit. Nautor Swan ja Baltic Yachts. Vahvuus perustuu osaamiseen ja laatuun enemmän kuin volyyymiin.

RAKENNEHUOMIO

Niche-klusteri, tiivis ja syvään erikoistunut. Kahden ankkuritelakan ympärillä laaja alihankkijajoukko.

MUU TEOLLISUUS

261 M€ | 955 htv | 171 toimipaikkaa

lv +76 % | htv +24 % | 2019–2024

Nopeimmin kasvanut klusteri, joka kattaa sähköteknologiaa, automaatiota, mittauslaitteita, teollisuuskaasuja, valaistusta. Sähkölaitteet merkittävin liikevaihdon näkökulmasta (esim. Ekeri, Nordic Lights, Beamex)

RAKENNEHUOMIO

Hyvin monipuolinen (50+ TOL-luokkaa), hajautunut, ei yhtä selkeää ankkuria. Sisäisesti heterogeeninen.

Monipuolisuus on seudun rakenteellinen vahvuus

RAKENTAMINEN

412 M€ | 1 559 htv | 567 toimipaikkaa

lv +44 % | htv +11,4 % | 2019–2024

Huomattavan merkittävä toimiala seudulla. Erikoistunut rakennustoiminta ja talonrakentaminen kasvaneet selvästi kansallista keskiarvoa nopeammin.

RAKENNEHUOMIO

Kaksitasoinen rakenne: suuret toimijat talotekniikassa ja infrastruktuurissa + laaja pk-kenttä talonrakentamisessa. Vahvasti sidoksissa investointisykleihin.

LOGISTIIKKA

109 M€ | 548 htv | 209 toimipaikkaa

lv +11 % | htv -12,5 % | 2019–2024

Logistiikan osalta laajempi infrastruktuuri- ja verkostotoimiala. Esim. Euroports, NTC Transport ja muita valtakunnallisia toimijoita sekä pienempiä kuljetus- ja varastointiyrityksiä.

RAKENNEHUOMIO

Toimii ennen kaikkea muiden toimialojen mahdollistajana. Tukee vientiä, liikennettä ja toimitusketjuja.

PALVELUT

840 M€ | 3 412 htv | 2 725 toimipaikkaa

lv +7 % | htv -11,9 % | 2019–2024

Toimipaikkojen ja htv:n näkökulmasta laajin kokonaisuus. Sisältää hyvin laajasti kaupan, tukipalvelut, majoituksen, sote-palvelut sekä asiantuntija- ja yrityspalvelut.

RAKENNEHUOMIO

Hajautunut, ei selkeitä veturiyrityksiä. Pk-yritysvaltainen. Vakaa mutta hidas kasvu toimii teollisuuden rinnalla vakauttajana.

ICT

38 M€ | 270 htv | 118 toimipaikkaa

lv +25 % | htv +17 % | 2019–2024

Pieni mutta kehittyvä ala. Ankkuriyrityksiä mm. JNT (televiestintä) ja Abilita (ohjelmistot). Korkea osaamisintensiivisyys.

RAKENNEHUOMIO

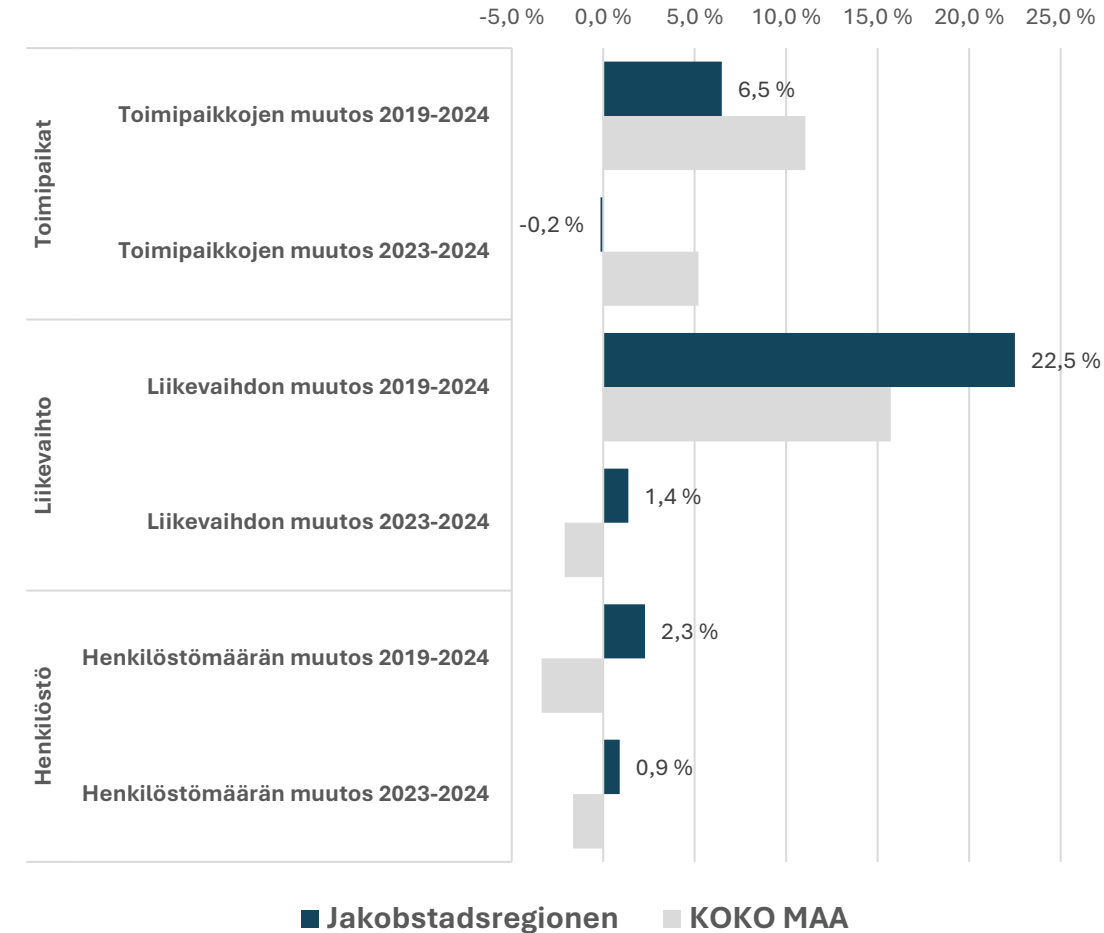
Ei vielä muodosta varsinaista klusteria. Kehitys vakaampaa kuin perinteisillä palvelualoilla. Alalla myös vahvasti tulevaisuuden kasvupotentiaalia.

Pietarsaaren seudun yritystoiminnan kehitys 2019-2024 ja 2023-2024

Kuvio esittää Pietarsaaren seudun yritystoiminnan kehitystä kolmella keskeisellä mittarilla – toimipaikkojen määrä, liikevaihto ja henkilöstö – keskipitkällä aikavälillä (2019–2024) ja viimeisimmän vuoden muutoksena (2023–2024). Vertailukohtana on koko maan kehitys.

- Pietarsaaren seudulla toimipaikkojen määrä kasvoi vuosina 2019–2024 noin +6,5 %, mikä on hieman hitaampaa kuin koko maassa keskimäärin. Viimeisimmän vuoden aikana toimipaikkojen määrä kuitenkin käytännössä pysyi ennallaan (–0,2 %), kun taas koko maassa kasvu jatkui.
- Liikevaihdon osalta kehitys on ollut selvästi vahvempaa. Pietarsaaren seudulla liikevaihto kasvoi vuosina 2019–2024 noin +22,5 %, mikä ylittää selvästi koko maan keskimääräisen kasvun (+16 %). Myös viimeisimmän vuoden aikana liikevaihto jatkoi kasvuaan (+1,4 %), kun taas koko maan tasolla kehitys oli heikompaa ja paikoin negatiivista.
- Pietarsaaren seudulla henkilöstö kasvoi vuosina 2019–2024 noin +2,3 %, kun taas koko maassa kehitys oli heikompaa ja osin negatiivista. Vuonna 2023–2024 henkilöstö kasvoi Pietarsaassa noin +0,9 %, kun koko maassa henkilöstömäärä laski. Seudun yritykset ovat pystyneet lisäämään työvoimaa myös tilanteessa, jossa monilla alueilla henkilöstöä on vähennetty.
- Kokonaisuutena seutu erottuu positiivisesti erityisesti liikevaihdon kehityksessä, jossa se ylittää selvästi kansallisen keskiarvon. Samalla kehityksen rakenne viittaa tuottavuuden paranemiseen: yritykset ovat kasvattaneet liikevaihtoa suhteellisesti enemmän kuin henkilöstöä tai toimipaikkojen määrää. Viimeisimmän vuoden kehitys kuitenkin osoittaa kasvun hidastumista.

Pietarsaaren seudun yritysten toimipaikkojen liikevaihdon kehitys 2019-2024

Kuvio esittää toimipaikkojen liikevaihdon kehitystä vuosina 2019–2024 Pietarsaaren seudulla, verrokkiseuduilla ja koko maassa.

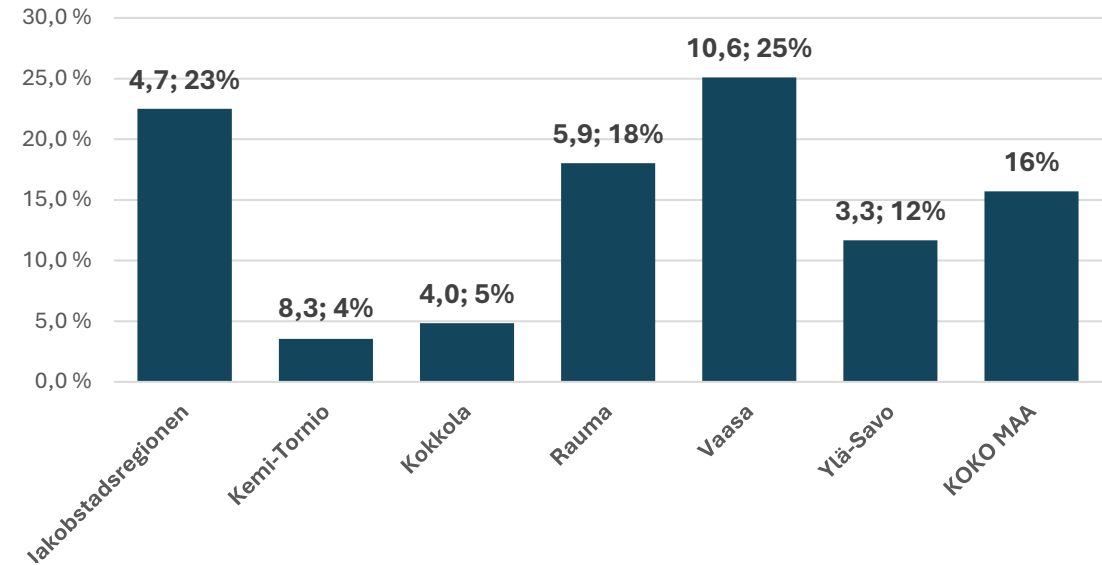
- Pietarsaaren seudulla yritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli vuonna 2024 noin 4,7 miljardia euroa, ja kasvu tarkastelujaksolla oli 23 %. Kehitys on ollut kokonaisuutena vahvaa: notkahdus vuonna 2020 kääntyi nopeasti kasvuun, ja erityisesti vuosina 2021–2022 liikevaihto kasvoi voimakkaasti.
- Vertailualueiden kehitys vaihtelee huomattavasti. Vaasa erottuu selvästi voimakkaimmin kasvavana alueena: liikevaihto kasvoi noin +25 %. Pietarsaaren kehitys on kuitenkin lähes samaa tasoa ja ylittää selvästi koko maan keskimääräisen kasvun, joka oli noin +16 %.
- Kokonaisuutena Pietarsaaren seutu sijoittuu liikevaihdon kehityksessä vertailualueista toiseksi ajanjakson aikana tarkasteltuna ja selvästi kansallista keskiarvoa paremmin. Samalla kehityksen vahvuutena on tasaisuus: liikevaihto kasvaa johdonmukaisesti ilman suuria heilahteluja, toisin kuin osalla verrokkialueista. Seudun elinkeinoelämä on ollut sekä kilpailukykyinen että suhteellisen resilientti suhdannevaihteluille.

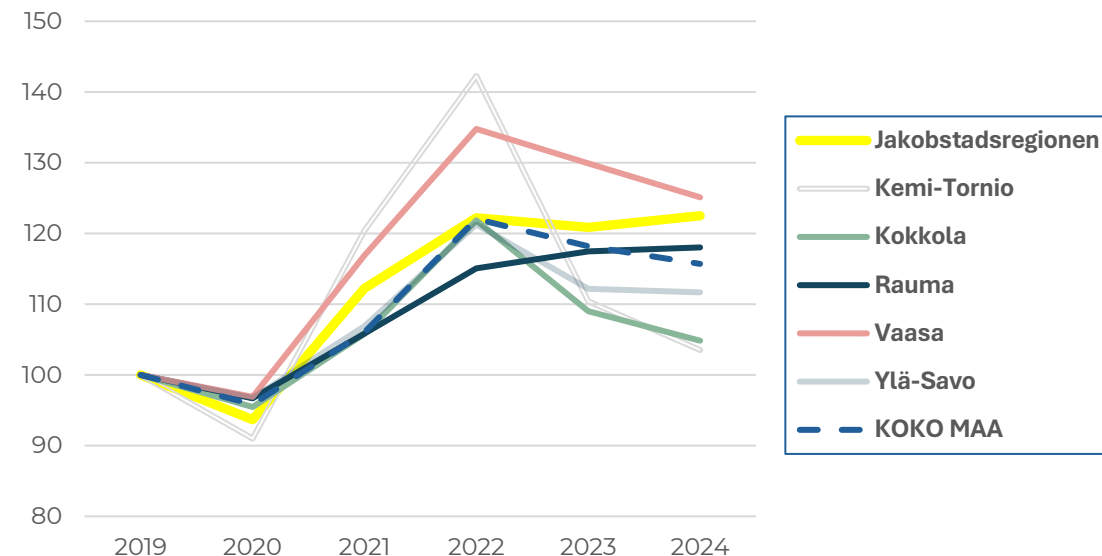
JAKOBSTADSREGIONEN
PIETARSAAREN SEUTU

Lähde: Tilastokeskus, Kunnittainen
toimipaikkatilasto

Yritysten yhteenlaskettu liikevaihto 2024 (mrd €) ja
liikevaihdon muutos (%) 2019-2024

Yritysten liikevaihdon kehitys 2019-2024
(indeksoitu 2019=100)

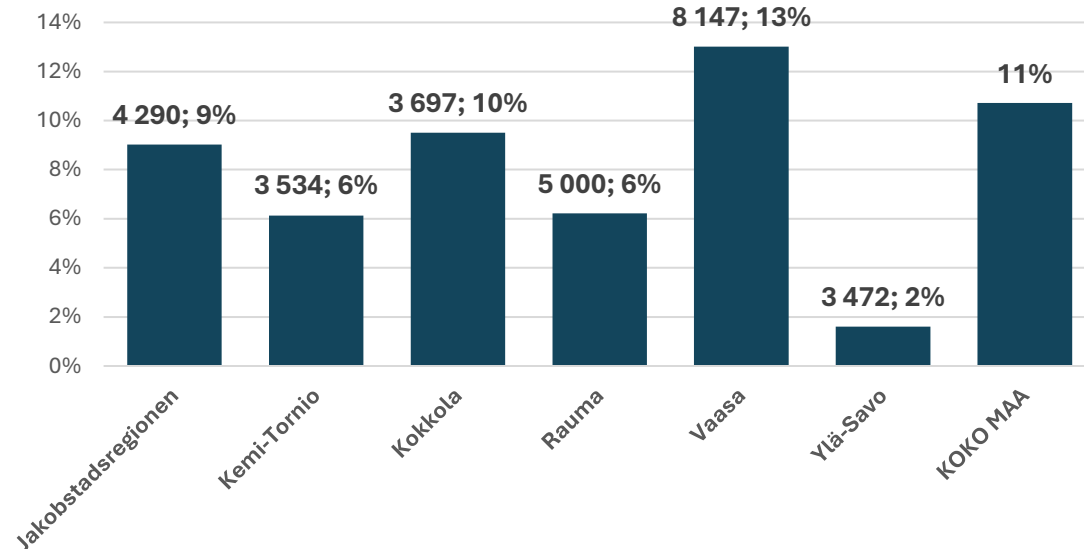
Pietarsaaren seudun yrityskannan kehitys 2019-2025

Kuvio esittää yrityskannan (yritysten kokonaismäärän) kehitystä vuosina 2019–2025 Pietarsaaren seudulla, verrokkiseuduilla ja koko maassa.

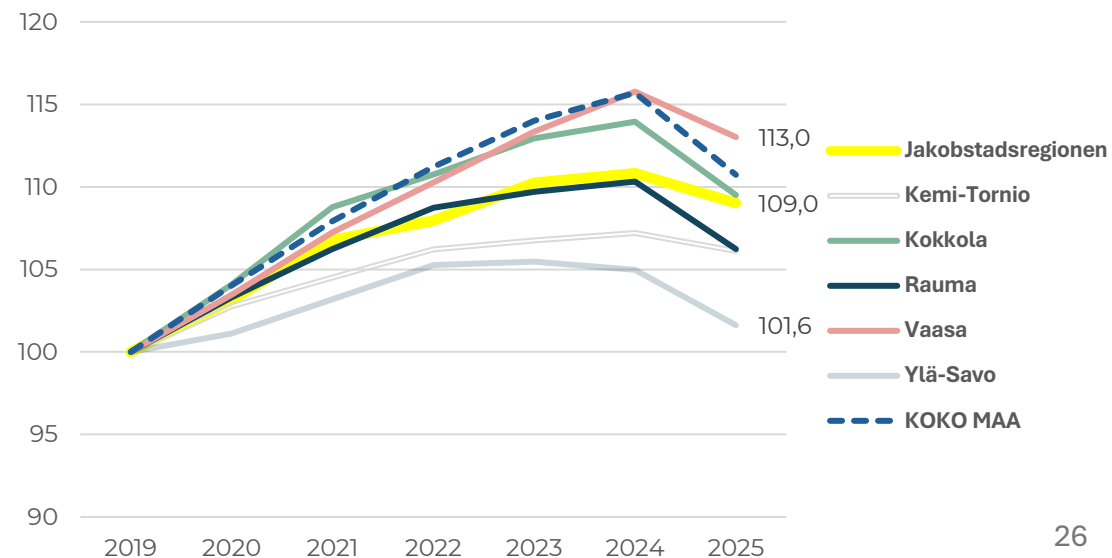
- Vuonna 2025 Pietarsaaren seudulla yrityskanta oli noin 4 290 yritystä, ja kasvu vuosina 2019–2025 oli noin +9 %. Kehitys on ollut pääosin tasaista koko tarkastelujakson ajan, vaikka viimeisin vuosi viittaa hienoiseen laskuun huipputasosta. Indeksoitu tarkastelu osoittaa, että yrityskanta kasvoi erityisesti vuosina 2020–2023, minkä jälkeen kehitys on hieman tasaantunut.
- Yrityskanta on kasvanut kaikilla seuduilla. Pietarsaaren seutu sijoittuu vertailussa keskikastiin: kasvu on selvästi positiivista ja vakaata, mutta jää jälkeen erityisesti Vaasan kehityksestä. Samalla Pietarsaaren seutu pärjää hyvin suhteessa hitaammin kasvaviin alueisiin.
- Kokkolassa yrityskanta kasvoi noin 9,5 prosenttia. Raumalla vastaavasti noin 6,2 prosenttia. Vaasa erottuu selvästi suurimpana ja dynaamisimpana yritysalueena, mikä tarkoittaa noin 13,0 prosentin kasvua. Ylä-Savossa yrityskanta kasvoi noin 2,0 prosenttia.

Yrityskanta Q/2025 ja yrityskannan muutos (%) 2019-2025

Yrityskannan kehitys 2019-2025
(indeksoitu 2019=100)

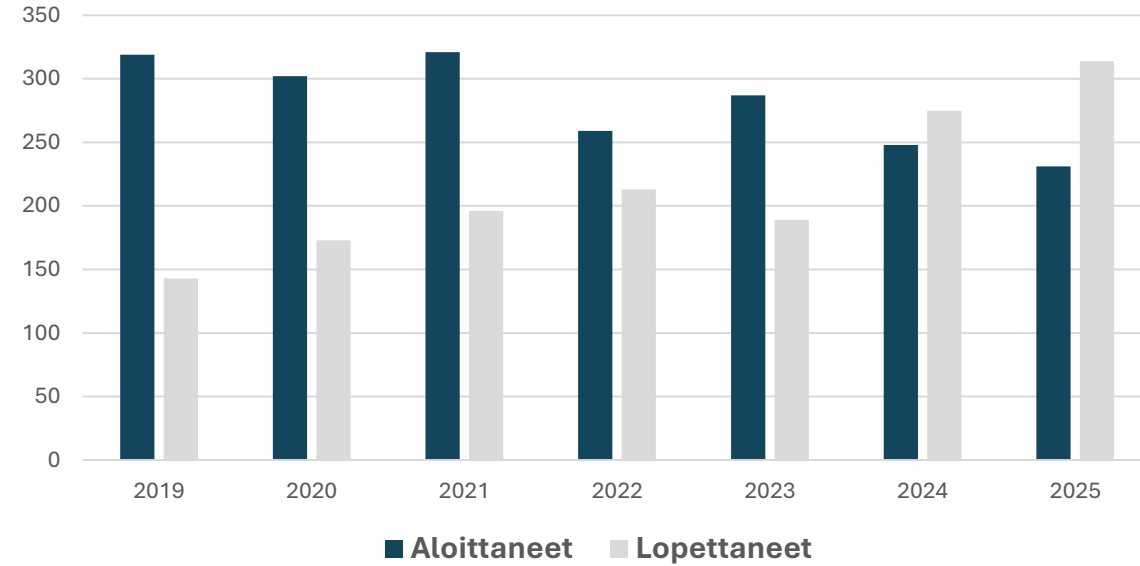
Aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten sekä yritysperustannan kehitys 2019-2025

Kuvio esittää Pietarsaaren seudulla aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten määrän kehitystä vuosina 2019–2025 sekä alemmassa kuvassa yritysperustannan (aloittaneet miinus lopettaneet) kehitystä suhteessa verrokkialueisiin indeksoituna (2019=100).

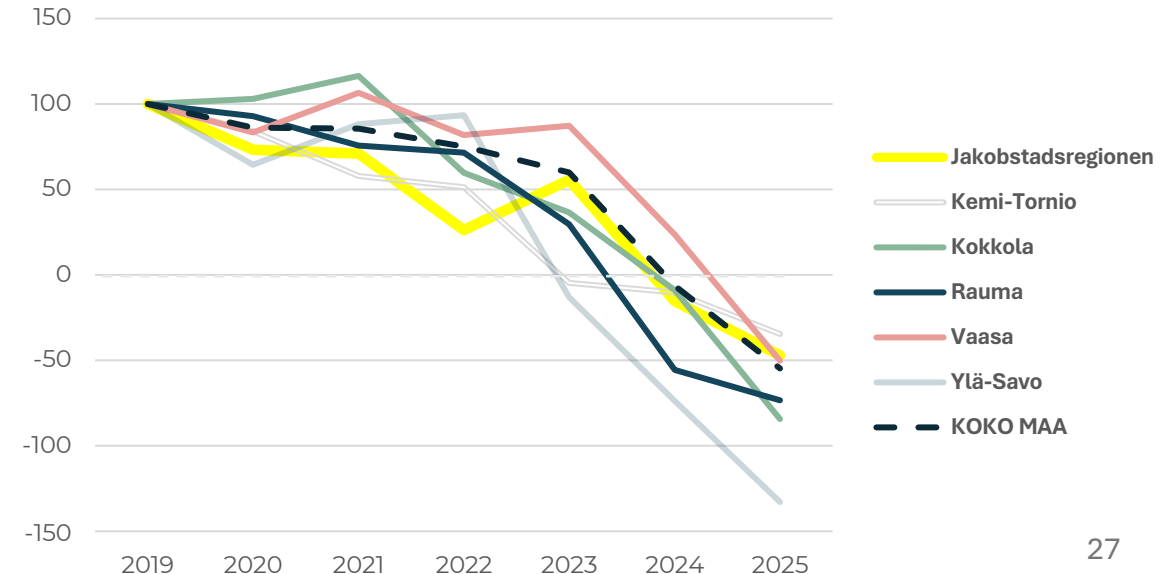
- Pietarsaaren seudulla aloittaneiden yritysten määrä on vähentynyt ja lopettaneiden määrä on lisääntynyt 2019-2025. Vuonna 2019 aloittaneita yrityksiä oli noin 320 ja lopettaneita noin 140, mikä tarkoittaa vahvaa positiivista nettolisäystä. Tämän jälkeen perustamisaktiivisuus on hieman hidastunut ja lopettaneiden määrä vastaavasti kasvanut tasaisesti. Vuonna 2024 kehitys kääntyi negatiiviseksi ja yrityskanta alkoi supistua.
- Kehitys seuraa pitkälti koko maan trendiä. Verrokkialueiden kehitys on samansuuntaista, mutta voimakkuudeltaan vaihtelevaa. Vaasa erottuu vertailussa positiivisimpänä: vaikka kehitys heikkenee tarkastelujakson lopussa, yritysperustanta säilyi muita alueita vahvempänä ja on laskenut vähemmän.
- Yritysdynamiikka on heikentynyt merkittävästi tarkastelujaksolla kaikilla alueilla. Pietarsaaren seudulla kehitys on ollut pitkään positiivista, mutta viime vuosina selvästi heikentynyt ja kääntynyt negatiiviseksi. Uusien yritysten syntyminen ei enää riitä kompensoimaan yritysten poistumaa. Kehitys heijastaa laajempaa taloussuhdannetta, mutta korostaa myös paikallista haastetta yrityskannan uusiutumisessa.

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset 2019-2025

Yritysperustanta 2019-2025 (indeksoitu 2019=100)

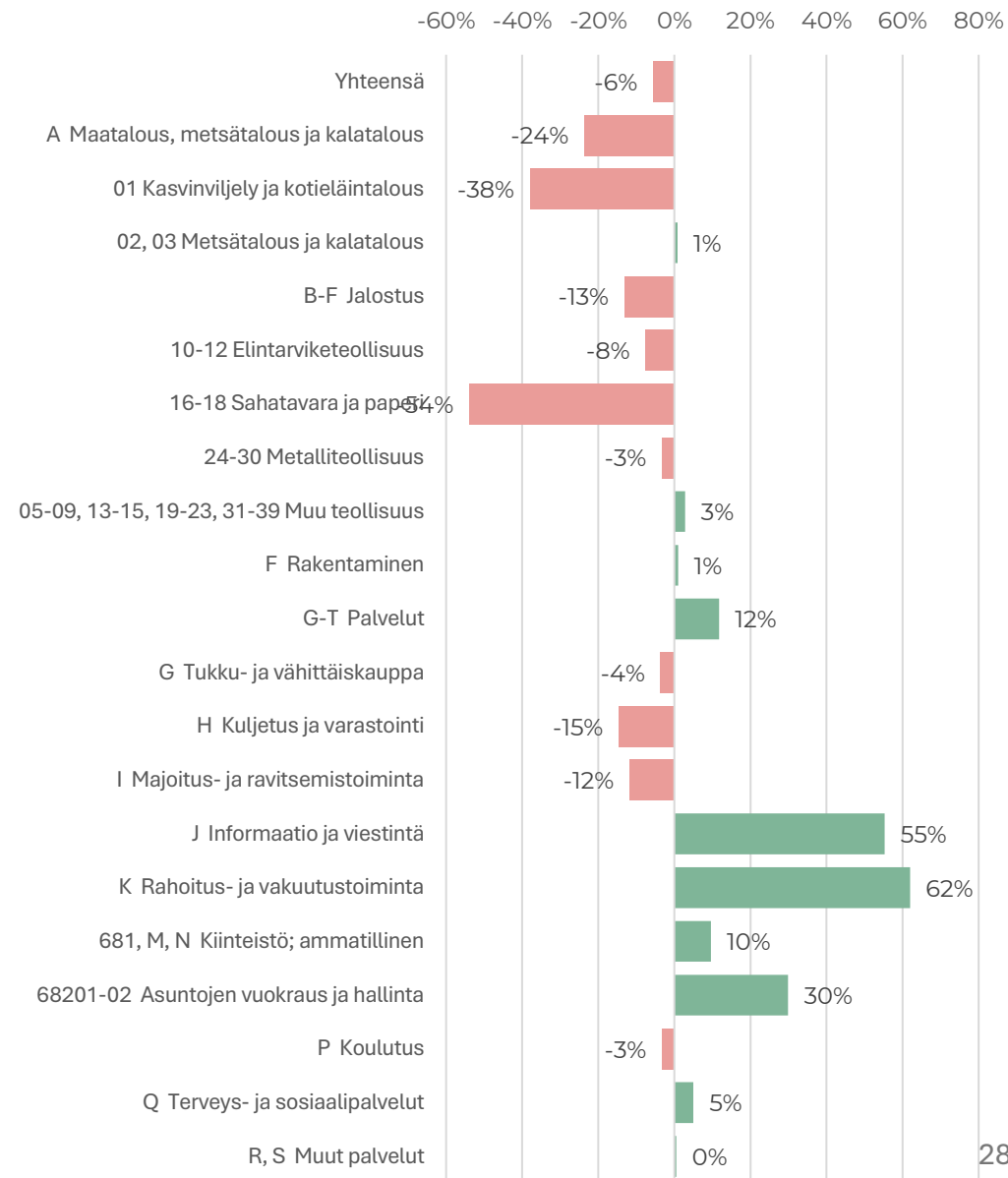

Pietarsaaren seudun yksityisen sektorin bruttoarvonlisäyksen muutos eri toimialoilla

Kuvio esittää yksityisen sektorin bruttoarvonlisäyksen volyymin muutoksen toimialoittain Pietarsaaren seudulla 2019–2023.

- Käyvin hinnoin mitattuna Pietarsaaren seudun yksityisen sektorin bruttoarvonlisäys kasvoi +8 % ja absoluuttisesti +113,5 milj. €. Mutta reaali-volyymi laski –5,6 %. Tämä tarkoittaa, että koko seudun taloudellinen toimeliaisuus supistui – kasvu oli pelkästään hintojen nousua, ei varsinaista tuotannon kasvua. Vertailuna Vaasan seutu kasvoi reaalisesti +11,4 % samalla ajanjaksolla.
- Jalostussektori on kokonaisuutena paikallaan. Tämä piilottaa sisäisen rakennemuutoksen. Paperi- ja selluteollisuuden romahdus (–111 milj. €, –54 % reaalisesti) on syönyt muun teollisuuden kasvun. Muun teollisuuden, metalliteollisuuden ja elintarviketeollisuuden nimellinen kasvu on pääosin inflaatiota – reaali-volyymi on supistunut lähes kaikilla aloilla. Ainoa aito reaalikasvaja on muu teollisuus (+2,8 %).
- Palvelut on seudun ainoa sektori, joka on kasvanut sekä absoluuttisesti (+114 milj. €) että reaalisesti (+11,8 %). Kasvun laatu on kuitenkin epätasainen: lähes puolet eurokasvusta tulee asuntojen vuokrauksesta, joka heijastaa kiinteistöjen arvonnousua enemmän kuin elinkeinoelämän vahvistumista. ICT kasvaa voimakkaasti reaalisesti (+55 %) mutta on edelleen euroissa pieni. Kuljetus ja majoitus ovat supistuneet reaalisesti huolimatta nimellisestä kasvusta.
- Rakentaminen on sektorin positiivisin poikkeus – ainoa jalostussektorin osa, joka kasvoi sekä nimellisesti (+20 milj. €) että reaalisesti (+1 %). Kasvu on kuitenkin suhdannesidonnaista eikä rakenna pysyvää vientivetoista arvonlisäystä.

Bruttoarvonlisäyksen volyymikehitys
2019–2023 (%), Pietarsaaren seutu

4. Investointiympäristö ja gap-analyysi

Seudun investointinäkymät, tarpeet ja pullonkaulat.

Pietarsaaren seudun investointiputki – seudun yritykset investoivat aktiivisesti

Orgaaninen kasvu on vahvaa, mutta uusia ulkopuolisia investointeja on seudulla vireillä vähemmän

Pietarsaaren seudun yritykset investoivat aktiivisesti ja laaja-alaisesti. Investointiputki on poikkeuksellisen vahva suhteessa seudun kokoon, ja se kattaa useita toimialoja ja kuntia.

- Elintarviketeollisuudessa käynnissä on useita merkittäviä hankkeita. Snellman-konsernin MUSH-tehdas Pedersöressä on kokoluokaltaan merkittävä investointi, jonka kerrannaisvaikutukset työllistämiseen ja alihankkijoihin ovat huomattavat. Fresh Servant laajentaa Pedersöressä — hankkeen kokonaisvaikutusarvio on seudun yksittäisistä hankkeista suurimpia. Jepuan Peruna investoi Uudessakaarlepyyssä ja vahvistaa perunan jalostuksen arvoketjua.
- Teollisuudessa ja erikoisvalmistuksessa investointiaktiivisuus on yhtä lailla vahvaa. Amada Automation Europe laajentaa Pedersöressä ja vahvistaa metalliteollisuuden erikoiskoneiden arvoketjua. Mirka investoi usealla rintamalla: laajennus Pietarsaaressa, uusi tehdas Uudessakaarlepyyssä sekä erillinen hanke Pietarsaaressa. Saxdor Yachts laajentaa tuotantoa Luodossa ja vahvistaa seudun veneklusterin kasvuprofiilia. Ekeri investoi Pedersöressä ajoneuvojen valmistukseen ja tukee seudun kulkuneuvo- ja metalliketjua.

Kokonaisuutena seudun omien yritysten investoinnit kattavat erityisesti elintarvike-, metalli-, mineraali- ja veneteollisuuden. Rakenne on monipuolinen eikä nojaa yhteen hankkeeseen. Yhteenlaskettu työllistävä vaikutus seudulla on suoraan ja välillisesti useita satoja henkilötyövuosia.

Lähialueen investointiaalto – Länsirannikolla historian suurin teollisuusinvestointien aalto

- Länsirannikon käynnistyvä investointiaalto on Pietarsaaren seudun historian suurin ulkoinen mahdollisuus. Hankkeet sijoittuvat pääosin naapuriseuduille, mutta niiden alihankinta- ja työvoimavaikutukset ulottuvat suoraan Pietarsaaren seudulle.
- Kokkolan seudulla prosessiteollisuuden ja vihreän siirtymän hankkeet muodostavat poikkeuksellisen tiheän investointikeskittymän. Arctial-alumiinitehdas Kokkolassa on hankelistan ylivoimaisesti suurin yksittäinen hanke, jonka suorat ja välilliset vaikutukset ovat toteutuessaan miljardiluokkaa, ja metalliteollisuuden alihankintatarve on massiivinen. Tämä kohdistuu myös Pietarsaaren seudun osaamiseen. Keliber-litiumjalostamo on kokoluokaltaan suuri prosessiteollisuuden investointi, jonka energia- ja logistiikkavaikutukset ulottuvat seudulle. Aliceco e-metanolitehdas ja Cabb Groupin laajennus ja biojalostamo edustavat vihreän kemian arvoketjua. Innomost, Hycamite, Umicore, Origin by Ocean Kokkolassa sekä Botnia Gas ja Kokkolan Energian hankkeet, täydentävät energia- ja kemianteollisuuden arvoketjua alueella.
- Vaasa-Mustasaari-Kristiinankaupunki-akselilla energia- ja teknologiahankkeet ovat yhtä lailla merkittäviä. Hitachi Energyn laajennus Mustasaassa ja Wärtsilän investoinnit Vaasassa ovat huomattavia energiateknologian investointeja, joilla on vaikutuksia myös lähialueiden teollisuuteen. Hiilidioksidin talteenotto Mustasaassa ja Koppö Energia Kristiinankaupungissa edustavat vihreän siirtymän infrastruktuuria, jonka rakentaminen luo lähivuosina huomattavaa kysyntää.

Mitä tämä tarkoittaa Pietarsaaren seudun kannalta?

Pietarsaaren seutu on maantieteellisesti ja toimialarakenteeltaan luonnollinen osa tätä länsirannikon teollisuuskäytävää. Esimerkiksi Arctialin työllisyysvaikutuksista voisi kohdistua huomattava osuus myös Pietarsaaren seudulle. Kyse on merkittävästä alihankinnan, logistiikan, asiantuntijapalvelujen ja työvoimavirtojen kokonaisuudesta. Sama logiikka koskee muita isoja vihreän siirtymän hankkeita ja offshore-hankkeita: kaikki tarvitsevat alihankkijoita, työvoimaa, energiaa ja palveluja. Pietarsaaren seutu voi olla tässä oleellinen osa, mutta tämä vaatii huomattavaa kuntien ja muiden toimijoiden yhteistyötä seudulla Invest in –toiminnan eteen ja proaktiivista varautumista. Vaasan energiaklusteri ja Kokkolan kemianteollisuuskeskittymä ovat hyviä esimerkkejä siitä, miten alueille on aktiivisesti luotu yhteistä brändiä, investointialustaa ja kv. näkyvyyttä

Seudun valmiudet suhteessa investointien edellytyksiin

Vahvuudet:

- vahva yrityskanta
- toimivat alihankintaverkostot
- hyvä yrittäjyyskulttuuri
- kansainvälinen toimintatapa
- energiaa saatavilla
- Satama ja lentokenttä
- vientiosaaminen
- tuotanto-osaaminen

Heikkoudet:

- työvoimapula
- asuntopula
- investointialueiden rajallisuus
- lupa-, kaavoitus- ja valitusprosessien hitaus
- hajautunut päätöksenteko
- puutteellinen investointibrändi
- puutteellinen korkeakoulutason osaamisen ekosysteemi

Energiainfra: on kohtuullisen hyvä, mutta suurten energiaintensiivisten investointien vastaanotto vaatii ennakkointia, kapasiteettisuunnittelua ja yhteistä valmistelua. Vihreä energia nähdään tärkeänä kilpailuetuna.

Logistiikka: on kriittinen teema erityisesti elintarviketeollisuudelle, vientiteollisuudelle ja venealalle — keskeiset tarpeet liittyvät tieverkkoon, satamiin, lentoyhteyksiin ja logistiseen tehokkuuteen.

Tontit ja teollisuusalueet: Alholman alue nähdään tärkeänä mutta osin täyteen kasvaneena. Mihin seuraava kasvu sijoitetaan?"

Tunnistettuja esimerkkejä arvoketjujen kehittämismahdollisuuksista ja suunnista

Pietarsaaren seudun klustereissa on tunnistettavissa sekä orgaanisen kasvun mahdollisuuksia, jotka perustuvat olemassa olevien vahvuuksien syventämiseen ja arvoketjujen kehittämiseen että uusien sijoittumisen mahdollisuuksia.

Elintarvikeklusterin jalostusasteen nostaminen: Elintarvikeklusteri on seudun merkittävä vahvuus ja samalla myös tärkeä kehittämisen mahdollisuus vahvistamalla koko arvoketjua. Erityisesti lukujen valossa tuottavuuden vahvistaminen ja ennen kaikkea jalostusasteen kasvattamisen kautta alalla on merkittävää potentiaalia. Elintarvikeala edustaa matalan kynnyksen Invest In -kohdetta, joka ei edellytä suuria teollisuusalueita vaan ensisijaisesti kumppanuuksia olemassa olevien ankkurien kanssa.

Teollisuus, automaatio ja robotiikka: Metalliteollisuuden klusteri on rakenteeltaan hajanainen. Pk-yritysten alihankkijoiden tukeminen automaatioinvestoinneissa voisi olla orgaaninen tapa nostaa koko klusterin kasvua ja alueella jo toimivat yritykset voisivat tarjota luontevia kumppanuuksia tälle kehitystyölle. Esim. automaatioon, teollisuuden analytiikkaan erikoistuneet yritykset juuri teollisuuden tarpeisiin tarjoaisivat seudun ICT-yrityksille vahvemman markkinaraon ja selvästi korkeamman jalostusarvon.

Muovi- ja komposiittiklusteri: Seudulla on veneteollisuutta palvelevaa komposiittiosaamista, joka voisi laajeta ja kytkeä muovi- ja veneklusterit toisiinsa. Lisäksi EU:n pakkausasetus (PPWR) ja muovidirektiivi luovat lähivuosina kysyntää kierrätetyille ja biopohjaisille pakkausmateriaaleille. Pietarsaaressa on jo materiaaliosaaminen, logistiikka ja teollisuustontit, minkä lisäksi alueelta löytyy potentiaalisia asiakkaita kierrätetyille materiaalille.

Veneklusteri – palveluliiketoiminta ja digitaaliset palvelut: Veneklusterin mahdollisuudet liittyvät hyvin vahvasti palveluliiketoimintaan. Kasvupotentiaalia koko Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan klusterin osalta voi liittyä myös esim. veneiden modernisointiin, huolto- ja ylläpitosopimuksiin sekä digitaalisiin palveluihin. Lisäksi veneklusterin rakenteellinen puute on, että sen ympärille ei ole sijoittunut kovin laajasti teknologia- tai suunnitteluyrityksiä, joilla olisi itsenäistä vientikykyä. Tässä voisi olla mahdollisuuksia rakentaa vahvempaa ja laajempaa yhteistä veneklusteria Pohjanmaan alueelle ja vahvistaa myös kohdennettua Invest in -toimintaa teemaan liittyen. Kyseessä on globaalisti kasvava niche, ja Pietarsaaren seutu on yksi harvoista alueista Suomessa, jossa luksusveneiden valmistusosaaminen on kotikentällä.

Alihankinta länsirannikon suurhankkeille: Lähialueiden investoinnit esim. Arctial-alumiinitehdas ja Kokkolan investoinnit ja alueen offshore-hankkeet tarvitsevat merkittävästi mm. metalliteollisuuden alihankintatöitä. Pietarsaaren seudun rakennus- ja metalliteollisuusklusterin vahvistaminen voisi tarjota jatkossa vielä enemmän mahdollisuuksia näille investoinneille.

5. Seudun väestöskenaariot ja asuntotuotantarvelaskelma

Nykytila-analyysin ja investointinäkömien perusteella mallinnetut
skenaariot

Väestöskenaarioiden mallinnus

- **Pietarsaaren seudun ja seudun kuntien tulevaa väestönkehitystä on mallinnettu neljässä skenaariossa**, joita erottavat oletamat alueen työpaikkakehityksessä ja investointien tuottamissa työpaikoissa.
- Väestöskenaarioiden pohjana on: 1) seudun ja seudun kuntien aiempi väestönkehityksen rakenne sekä muu ”orgaaninen kasvu” ja 2) seudulle sekä lähialueelle kaavaillut työpaikkoja synnyttävät investoinnit.
 - Skenaariot huomioivat seudun kuntien väestönkehityksen ominaispiirteet ja investointien alueellisen sijoittumisen vaikutukset.
- **Investointien tuottama väestövaikutus laskelmaan syntyvistä suorista, välillisistä ja kulutukseen perustuvista työpaikoista ja näiden perässä Pietarsaaren seudulle kohdentuvaan muuttoliikkeeseen.**
 - Mallissa on ensin laskettu Pietarsaaren seudulla syntyvä työllistävä vaikutus, jonka oletetaan tuovan uusia muuttajia seudulle. Tämän jälkeen on erikseen mallinnettu seudulle muuttavien asuntokuntarakennetta. (Tarkempi kuvaus seuraavalla dialla).
- **Koska oletama investointien realisoitumisesta poikkeaa skenaarioittain, poikkeaa myös väestönkehityksen toteuma.** Ennustemalli on sen sijaan identtinen; kaikki erot skenaarioiden välillä selittyvät työpaikkakehityksen eroilla ja näiden välillisillä vaikutuksilla.

Skenaario	Ydinsisältö
Trendi	Aiemman trendin ja orgaanisen kasvun tuottama tulevaisuuskuva. Ei sisällä oletamia kaavailluista investoinneista.
Maltillinen	Trendi -ennuste + maltillinen oletama kaavailtujen investointien realisoitumisesta ja näiden työpaikkavaikutuksista.
Optimistinen	Trendi -ennuste + optimistinen oletama kaavailtujen investointien toteutumisesta ja ylätasen oletama työpaikkavaikutuksista.
Heikentyvä	Olettama alueella jo olevan työpaikkakannan heikentyvästä kehityksestä + leikattu maltillisen kehityksen skenaarion oletamat uusista investoinneista

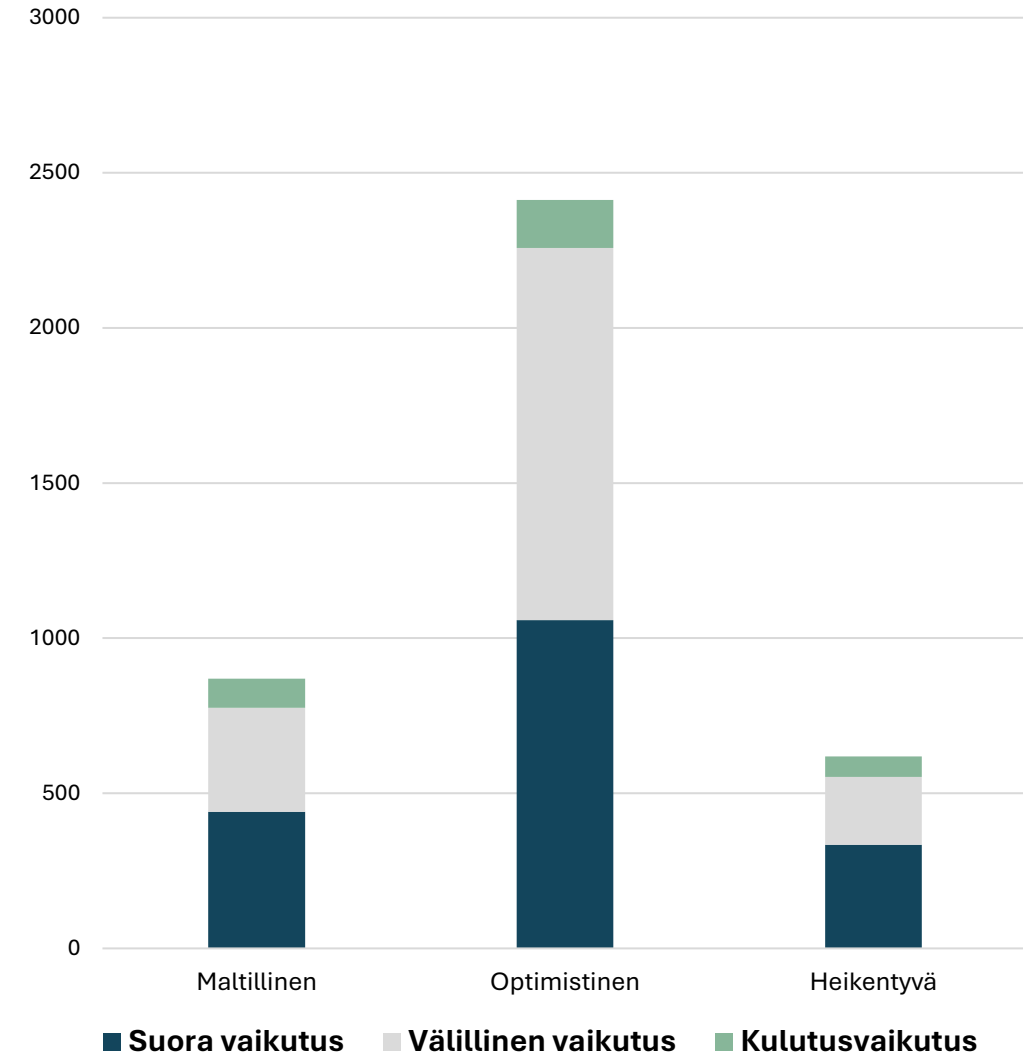

Mallinnettu investointien työllistävä vaikutus seudulla

Kuviossa on tarkasteltu Pietarsaaren seudulla investointien työllistävää vaikutusta kolmessa skenaariossa (trendi –skenaario ei huomioi investointeja).

- Työllistävän vaikutuksen mallinnuksen pohjana ovat tiedossa olevat investoinnit seudulla ja lähialueella (etenkin Kokkola). Näihin sidotut työpaikat ovat ”suoria työpaikkoja”.
 - Suorien työpaikkojen lisäksi investoinnit tuottavat välillisiä työpaikkoja mm. hankintaketjun kautta. Näiden määrää on arvioitu panos-tuotos –taulukon avulla, joka kohdentaa alan vaikutusta muille toimialoille, minkä avulla on laskettu näiden ”panostusten” tuottamat työpaikat. **Huomionarvoisesti suuri osa välillisistä työpaikoista ei synny samaan kuntaan, mihin investointi kohdistuu.**
 - Lopuksi alueelle työllistyvien kautta on laskettu kulutusvaikutus, joka on maksettujen palkkatulojen tuottaman kulutuksen synnyttämät työpaikat. **Suuri osa kulutusvaikutuksesta kohdistuu huomionarvoisesti asuin/työssäkäynnin kunnan ulkopuolelle!**
- **Työllistävä vaikutus perustuu aiempaan työssäkäyntiin ja pendelöintiin työpaikan kuntaan nähden.** Olettamana on, että esim. Pietarsaaren syntyvään työpaikan työllisistä nykyistä vastaava osuus asuu Pietarsaareissa ja muissa kunnissa.
 - Olettama siis huomioi, että kaikki työlliset eivät asu työpaikan kunnassa.
 - Olettaman seurauksena esim. Kokkolaan syntyvät työpaikat työllistävät aiempaa pendelöintiä vastaavalla osuudella henkilöistä Pietarsaaren seudulta.
- **Mallinnuksen lopputuloksena** 1) maltillinen –skenaariossa seudulla työllistävä vaikutus olisi 870 henkilöä, 2) optimistisen skenaarion vaikutus olisi 2 400 henkilöä ja 3) heikentyvän kehityksen skenaarion vaikutus olisi 620 henkilöä (skenaario kuitenkin sisältää myös negatiivisen, noin 2 000 työpaikan vähenemän olettan; ei esitetty kuviossa).
 - **Väestövaikutus on kuitenkin suurempi, sillä kaikki työn perässä muuttavat eivät muuta yksin!**

Laskennallinen investointien tuottamat uudet
työlliset
2025-2040 skenaarioittain

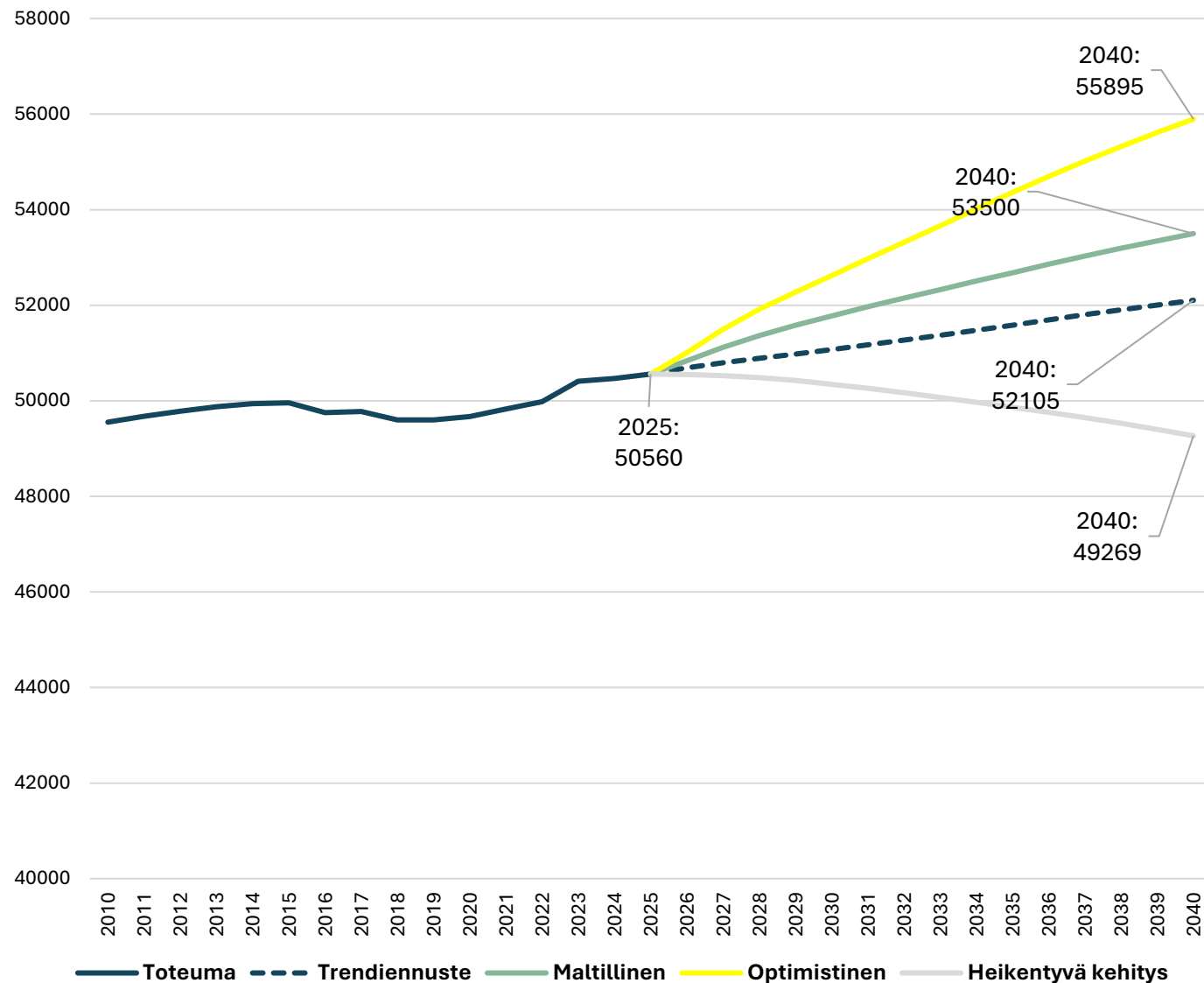

Mallinnettu tuleva väestönkehitys

Kuviossa on kuvattu mallinnettua tulevaa väestönkehitystä neljässä skenaariossa, joissa erottavana tekijänä on oletama investointien vaikutuksesta (sekä heikentyvän kehityksen skenaariossa alueen muussa työpaikkakehityksessä).

- **Trendiennuste kuvaa alueen kehitystä ilman investointien vaikutusta.** Skenaariossa seudun väestöpohja kasvaisi 1 550 henkilöllä
 - Väestönkasvun tahti on lähellä vuosia 2010-2025, mutta nojaa aiempaa vahvemmin maahanmuuttoon.
- **Maltillisen ja optimistisen kehityksen skenaarioissa on huomioitu trendiennusteen ”päälle” investointien väestövaikutus.**
 - Maltillisen kehityksen skenaariossa väestö kasvaisi 2 900 henkilöllä, eli 1 400 henkilöllä trendiennustetta nopeammin.
 - Optimistisen kehityksen skenaariossa väestö kasvaisi 5 300 henkilöllä, eli 3 800 henkilöllä trendiennustetta nopeammin.
- **Heikentyvän kehityksen skenaario sisältää oletaman työpaikkojen määrän laskusta alueella, mutta myös maltillisista investointien positiivisesta vaikutuksesta.**
 - Skenaariossa väestö vähenisi seudulla 1 300 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä.

Väestönmuutos 2010-2040

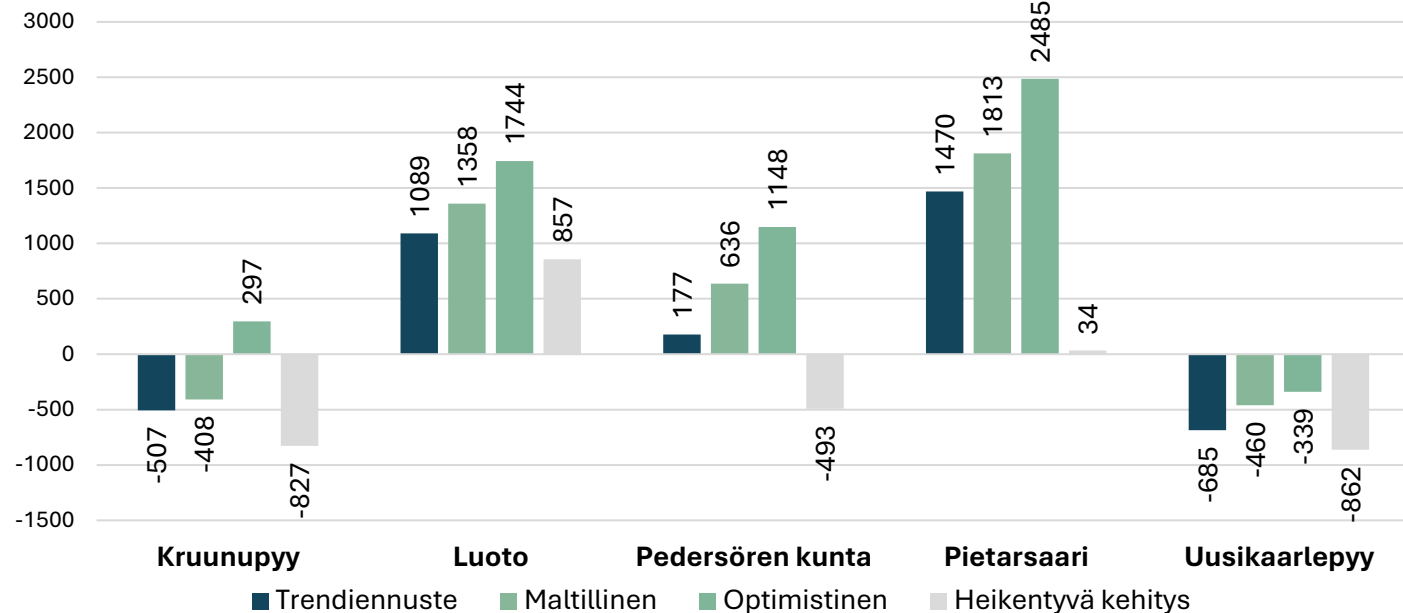
Väestönkehitys kunnittain

Kuvioissa on tarkasteltu ennakoitua kehitystä kunnittain neljässä skenaariossa vuosien 2025-2040 aikana.

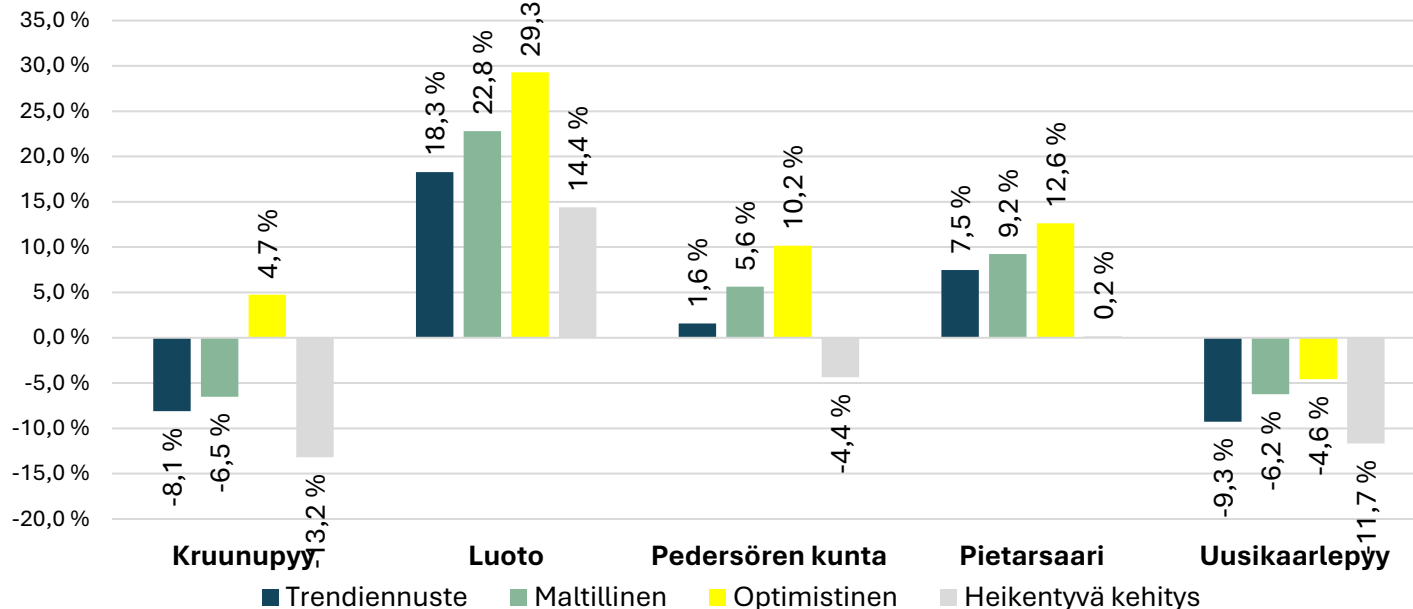
- Alueen kuntien väestönkehityksen rakenteessa on relevantteja eroja, jotka heijastuvat myös tulevaan kehitykseen. Tämän lisäksi seudulle ja lähialueelle vaikuttavat eriävin tavoin alueen kuntiin.
- **Kruunupyyn ja Uudenkaarlepyyn kehitys jää lähes kaikissa skenaarioissa negatiiviseksi.** Kuntien väestö on iäkkäämpää ja asema muuttoliikkeessä on muuta seutua heikompi, minkä lisäksi investointien tuottamat vaikutukset jäävät hillityimmiksi näissä kunnissa.
 - Skenaarioiden väliset erot ovat kuitenkin suuret: **optimistisessa skenaariossa Kruunupyy kasvaa kohtalaisesti** Kokkolan kasvavan työpaikkamäärän vaikutuksesta.
- **Luoto kasvaa erittäin voimakkaasti kaikissa skenaarioissa.** Kasvu perustuu kuitenkin ensisijaisesti erittäin korkeaan syntyvyyteen, minkä vuoksi pelkässä trendiennusteessa kunta on suhteellisesti mitattuna yksi maan nopeimmin kasvavista.
- **Pietarsaaren ja Pedersören kehitys vaihtelee erityisen paljon skenaarioittain,** joskin merkittävää väestönlaskua ei tapahdu edes heikentyvän kehityksen skenaariossa. Pietarsaari kasvaa trendiennusteessa kohtalaisesti, Pedersöre vain hieman: investointi –skenaarioissa molemmat kasvavat merkittävästi.

Väestönmuutos 2025-2040

Väestönmuutos 2025-2040 (%)

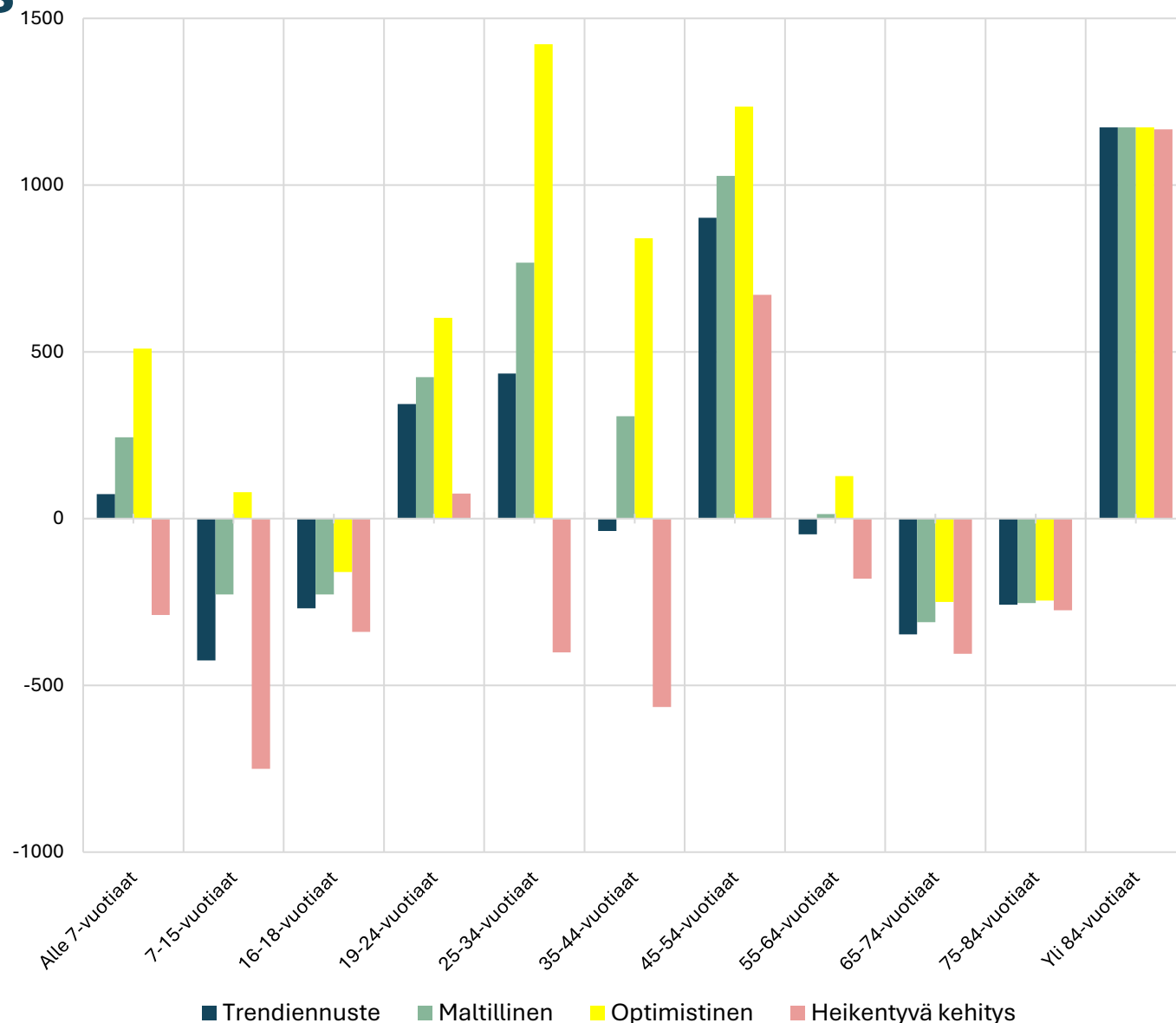

Ikäryhmittäinen väestönmuutos

Kuviossa on tarkasteltu seudun ennakoitua väestönmuutosta neljässä eri skenaariossa vuosien 2025-2040 aikana ikäryhmittäin.

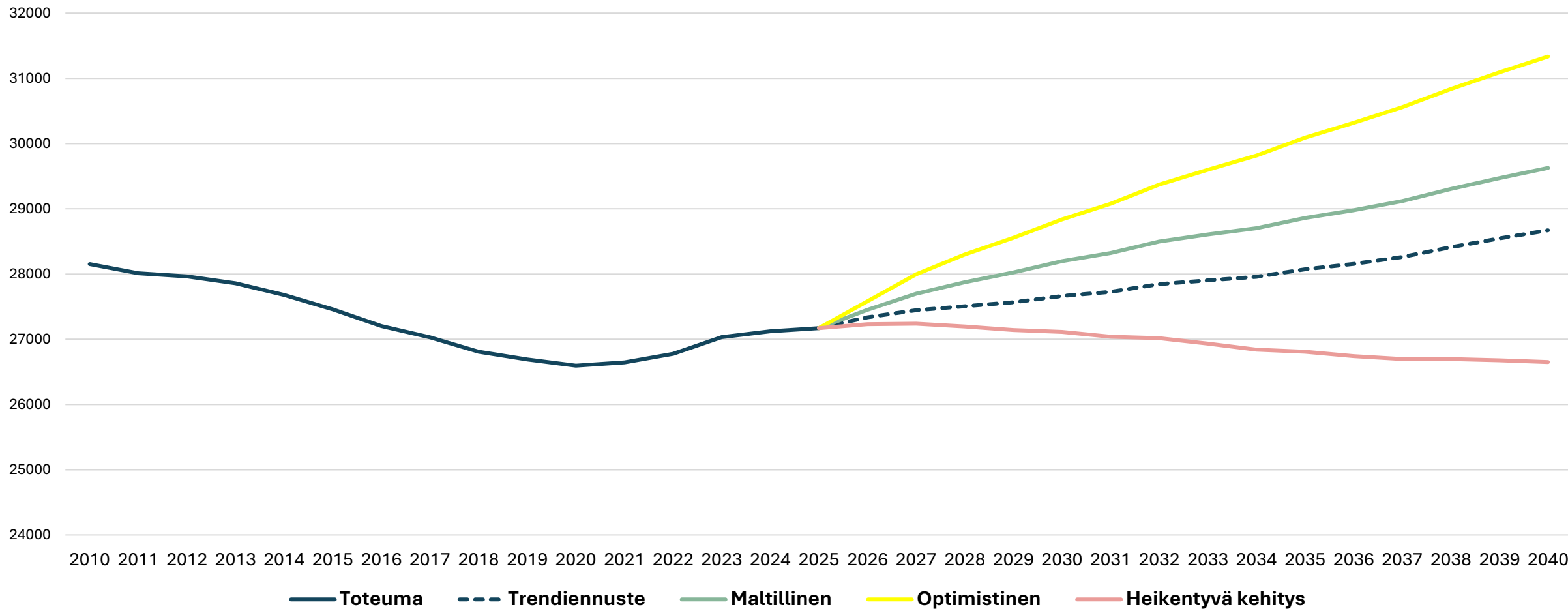
- **Lasten ryhmässä** ennustejakson alussa erot ovat hillittyjä ja etenkin peruskouluikäisten määrä vähenee syntyvyyden laskun takia.
 - **2030-luvulla erot ovat sen sijaan suuret.** Heikentyvän ja trendi –skenaarioissa lasten määrä vähenee, maltillisessa skenaariossa lasten määrä säilyy ja optimistisessa skenaariossa kasvaa merkittävästi.
 - Kaikki erot selittyvät muuttoliikkeen suorilla ja epäsuorilla vaikutuksilla; syntyvyyden olettamissa ei ole eroja.
- **Työikäisen väestön kehitys vaihtelee erittäin voimakkaasti skenaarioittain**, sillä skenaarioiden oletamat kohdistuvat ensisijaisesti työikäisten muuttoliikkeeseen.
 - Trendiennusteessa työikäinen väestö kasvaa 1 600 henkilöllä, maltillisessa skenaariossa 2 500 henkilöllä ja optimistisessä 4 200 henkilöllä.
 - Heikentyvän kehityksen skenaariossa työikäinen väestö vähenee 400 henkilöllä.
- **Eläkeikäinen väestö kasvaa kaikissa skenaarioissa**, eikä skenaarioiden välillä ole relevantteja eroja. **Kaikki kasvu tapahtuu yli 84-vuotiaiden ryhmissä** ja perustuu alueella jo asuvaan väestöön.

Ikäryhmittäinen väestönmuutos 2025-2040

Työikäisen väestön kehitys tarkemmin

Työikäisen väestön kehitys 2010-2040

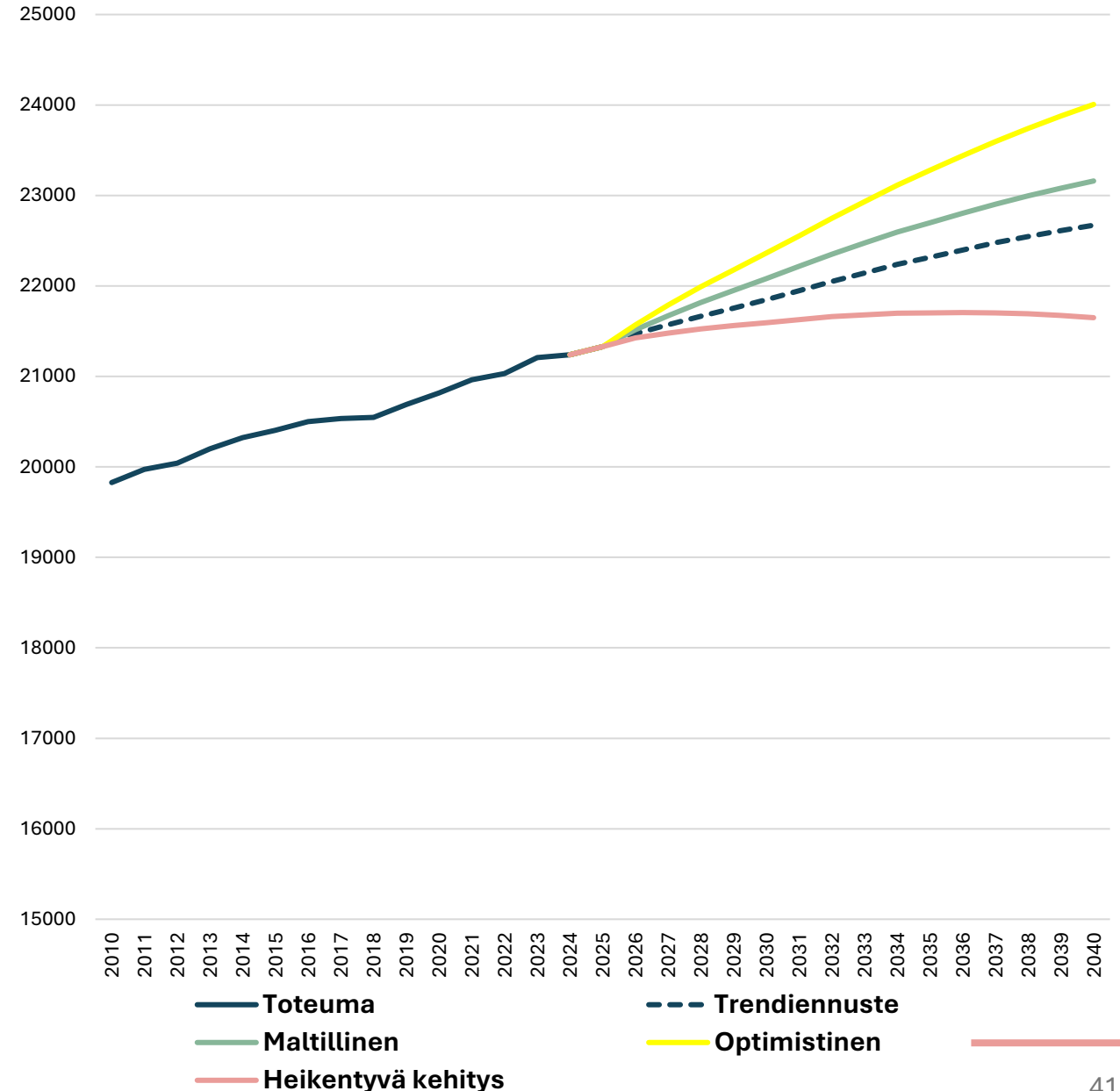

Asuntokuntien ennuste

Kuviossa on kuvattu asuntokuntien mallinnettua kehitystä Pietarsaaren seudulla neljän väestöskenaarion perusteella.

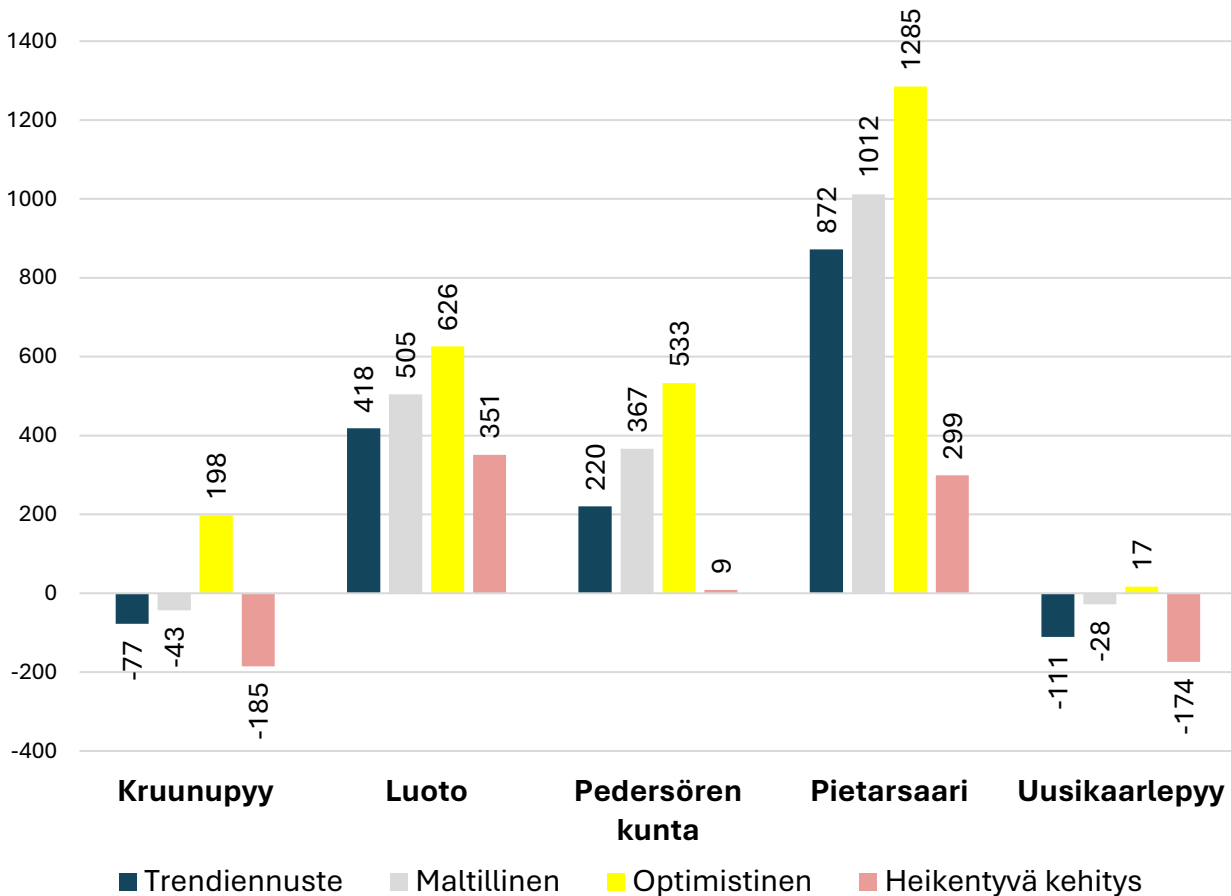
- **Asuntokuntien mallinnus** perustuu väestöennusteen kuvaamaan väestörakenteeseen, joka on jaettu eri kokoiisiin asuntokuntiin aiemman ikäryhmitellyn rakenteen perusteella. Malli kuvaa, miten asuntokuntien määrä kehittyy väestön määrän ja ikärakenteen muutosten seurauksena. Mallissa ei ole demografian ulkopuolisia olettamia.
- **Väestöstä poiketen asuntokuntien määrä kasvaa kaikissa skenaarioissa**, mitä selittää asuntokuntien pienenevä keskikoko, etenkin väestön ikääntymisen seurauksena.
 - Keskikoon pientyminen perustuu täysin ikärakenteessa tapahtuviin muutoksiin, sillä malli ei sisällä olettamia trendinomaisista muutoksista kokorakenteessa.
- **Trendiennusteessa asuntokuntien määrä kasvaisi alueella 1 300 kappaleella.** Kasvua tapahtuisi koko ajanjakson ajan.
 - Maltillisessa skenaariossa asuntokuntien määrä kasvaa 1 800 kappaleella, optimistisessä skenaariossa 2 700 kappaleella
 - Heikentyvän kehityksen skenaariossa asuntokuntien määrä kasvaa noin 300 kappaleella.
 - Ero investointiskenaarioiden ja trendiennusteen välillä on väestönkasvun eroa selvästi hillitympi (myös suhteellisesti), sillä työikäiseen väestöön kohdentuva kasvu tarkoittaa kasvua suuremmissa asuntokunnissa.

Asuntokuntien määrä 2010-2040

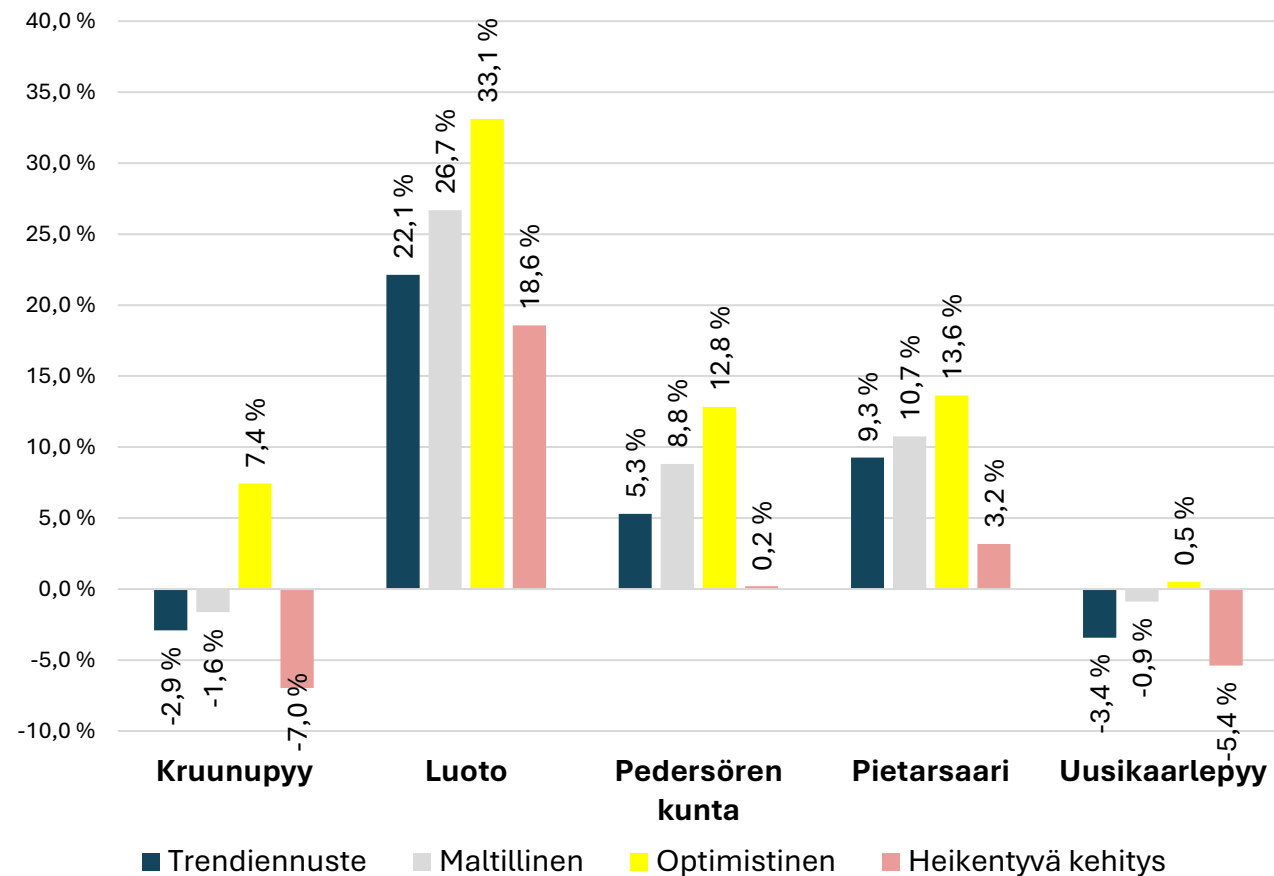

Asuntokuntien kehitys kunnittain

Asuntokuntien määrän muutos 2025-2040

Asuntokuntien määrän muutos 2025-2040 (%)

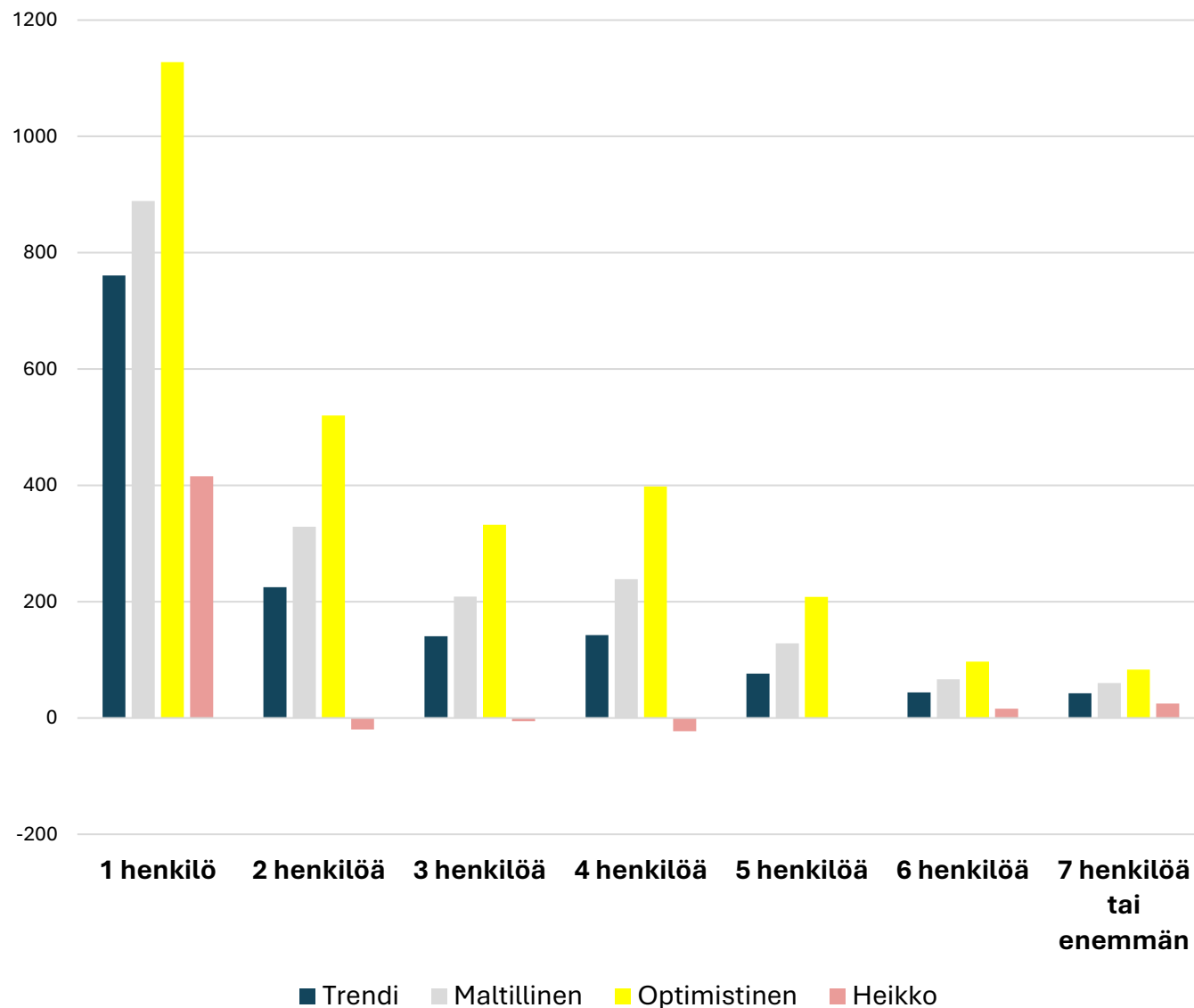

Asuntokuntien rakenteen kehitys

Kuviossa on kuvattu asuntokuntien kokorakenteen ennakoitua kehitystä vuosien 2025-2040 aikana.

- **Mallin olettamana on, että vastaavan ikäinen väestö jakautuu nykyistä vastaavan kokoisiin asuntokuntiin myös tulevaisuudessa.** Malli ei sisällä siis olettamaa esim. yksinasumisen lisääntymisestä.
- **Kaikissa skenaarioissa yksinasuvien määrä kasvaa merkittävästi.** Kasvu perustuu etenkin hyvin merkittävästi kasvavaan yli 84-vuotiaaseen väestöön, minkä seurauksena myös heikentyvän kehityksen skenaariossa yksinasuvien määrä kasvaa.
 - Eroja kehityksessä selittää taas skenaarioittain etenkin nuorempien työikäisten ryhmien kehityksen merkittävästi erot.
- **Kahden tai suurempien asuntokuntien määrä** vähenee heikentyvän kehityksen skenaariossa heikon väestönkehityksen takia. Muissa skenaarioissa myös näiden asuntokuntien määrä kasvaa, erot heijastelevat suoraan työikäisen väestönkasvun eroja skenaarioiden välillä.
- **Asuntokuntien kokorakenteen kehitykseen liittyy kuitenkin epävarmuustekijöitä,** sillä esimerkiksi 2010- ja 2020-luvulla yksinasuminen on lisääntynyt trendinomaisesti. Jos tämä trendi jatkuu, kasvu painottuu selvästi vahvemmin yksinasuviin ja asuntokuntien määrä ylipäättään kasvaa nopeammin.

Asuntokuntien muutos asuntokunnan koon mukaan 2025-2040

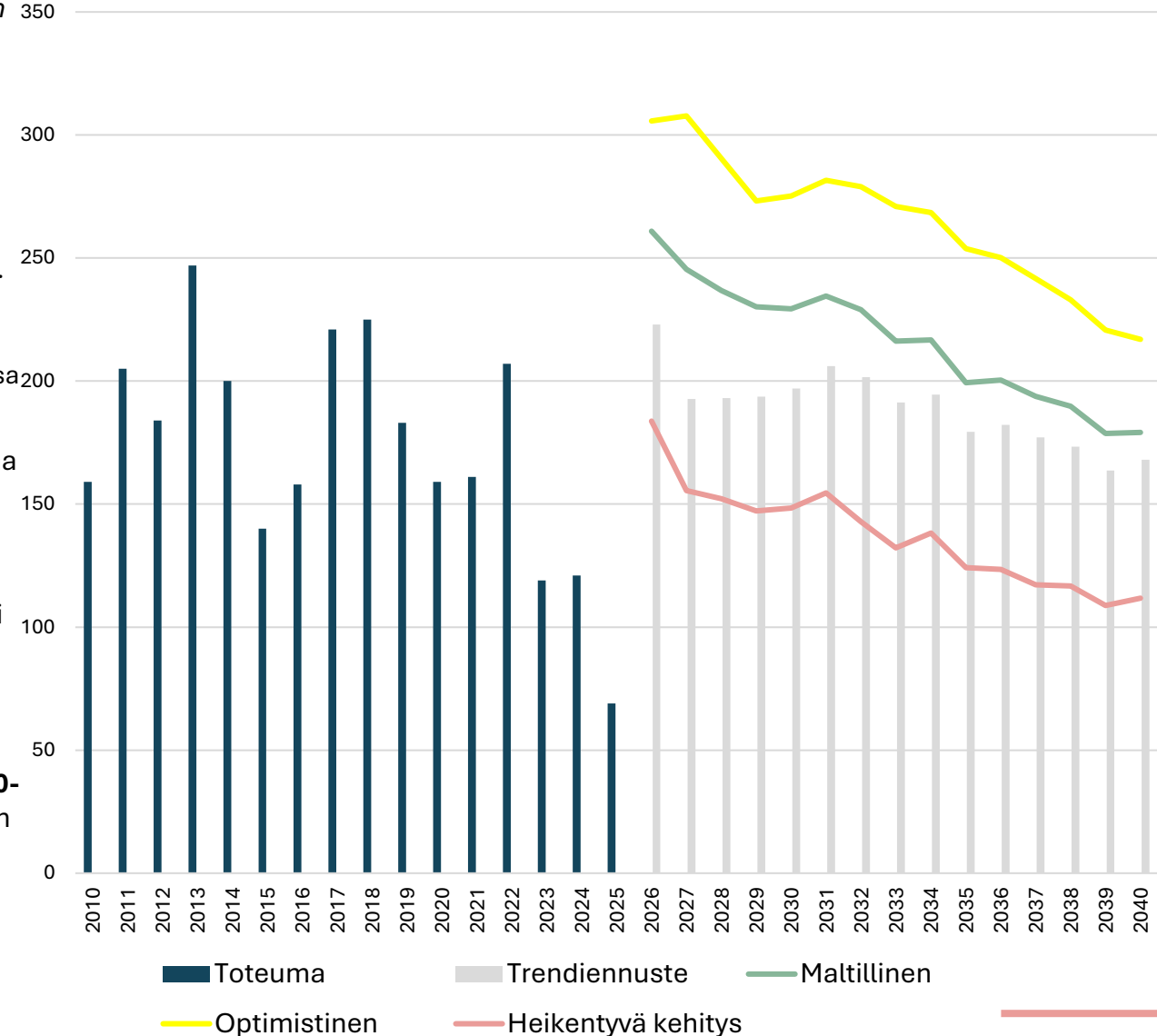

Mallinnus asuntotuotannon tarpeesta

Kuviossa on kuvattu laskennallista asuntotuotannon tarvetta suhteessa toteumaan vuosien 2010-2040 aikana eri skenaarioissa.

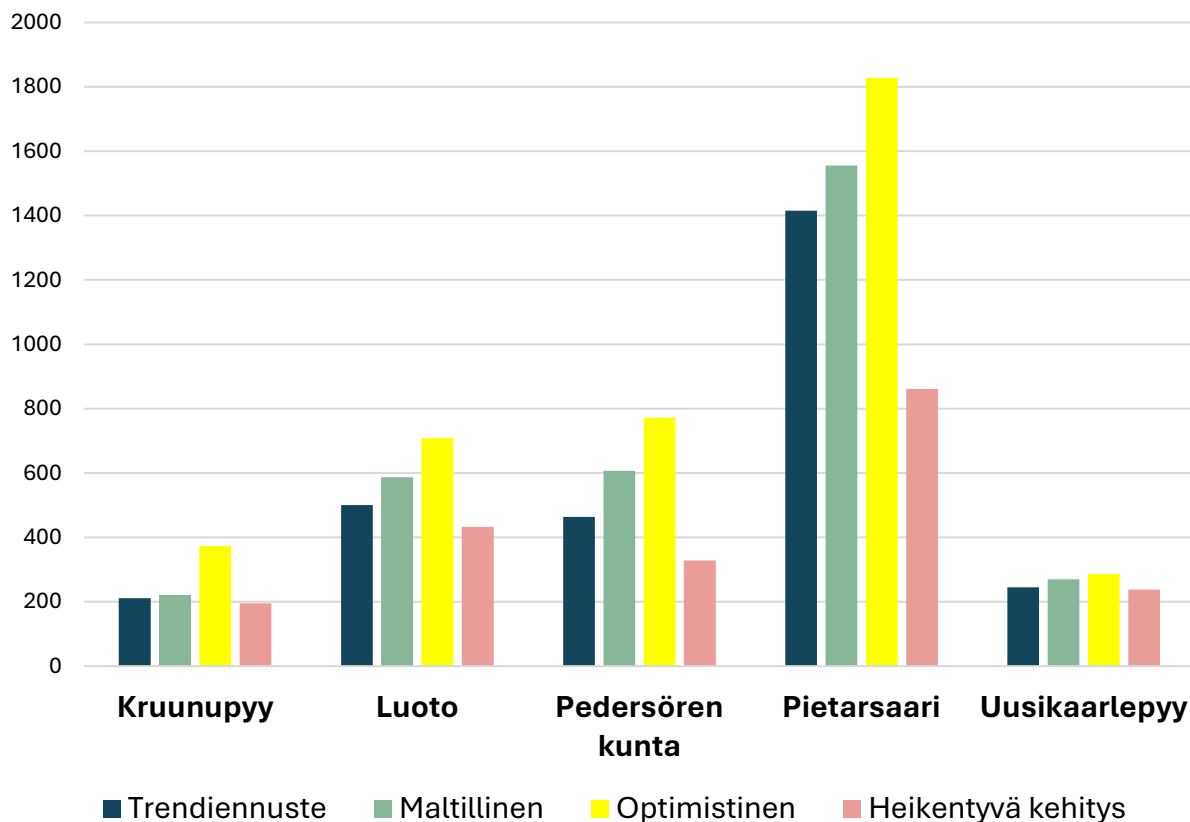
- Mallinnuksen pohjana on asuntokuntien ennakoitu kehitys. **Asuntokuntien kehityksen kautta on laskettu uuden tuotannon tarve**, huomioiden kunnittaiset, talotyyppittaiset ja asuntokuntien kokorakenteeseen liittyvät erot.
 - Malliin on myös lisätty oletama asuntokannan poistumasta ja tämän vaatimasta asuntotuotannosta. Olettamana on noin 0,4 prosentin vuosittain poistuma asuntokannasta (vaihtelee kunnittain). Arvo on laskettu toteumasta.
 - Malli ei kuitenkaan huomioi mahdollista kuntien sisäistä ”kohtaanto-ongelmaa”.
 - Malli ei huomio nykyistä ei-vakituisesti asuttua kantaa, joka voi todellisuudessa vähentää hieman asuntotuotantoa.
- Kaikissa skenaarioissa seudulla tarvitaan uutta asuntotuotantoa** poistumaa korvaavan tuotannon lisäksi.
 - Trendiennusteessa tuotannon tarve on noin 190 asuntoa/vuosi
 - Maltillinen –skenaariossa tuotannon tarve on noin 215 asuntoa/vuosi
 - Optimistinen –skenaariossa tuotannon tarve on noin 265 asuntoa/vuosi
 - Heikentyvä kehitys –skenaariossa tarve on noin 140 asuntoa/vuosi
 - Skenaariosta riippuen uustuotannon osuus on n. 55 – 75 %; poistuman osuus on korostunein heikentyvän kehityksen skenaariossa.
- Kaikissa kasvuskenaarioissa vuosittainen tuotannon tarve on vuosien 2010-2025 toteumaa** (172 asuntoa per vuosi) **suurempi**. Ennusteessa uustuotannon tarve on huomattava jo vuodelle 2026 johtuen jo tiedossa olevista investoinneista ja tarpeesta. **Aluetason erot ovat suuria**, ks seuraava dia tarkemmin.

Laskennallinen asuntotuotannon tarve per vuosi 2010-2040
(sis. poistuma)

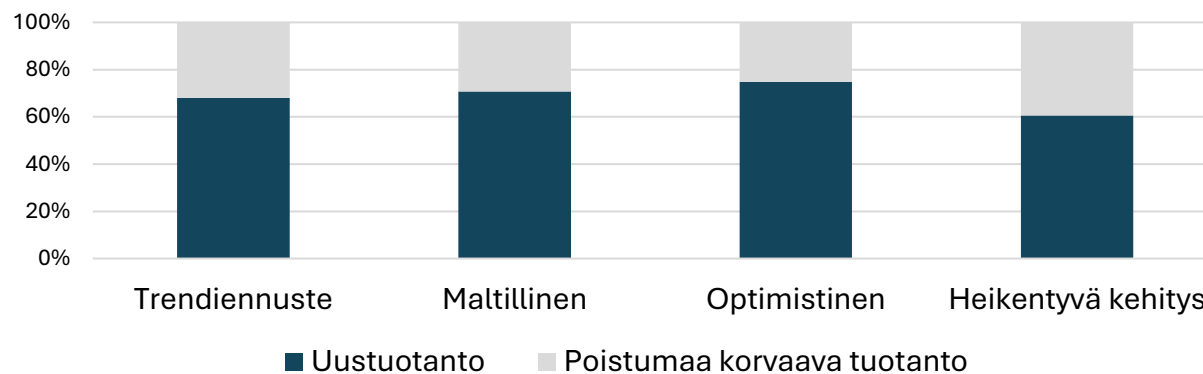

Asuntotuotannon laskennallinen tarve tarkemmin

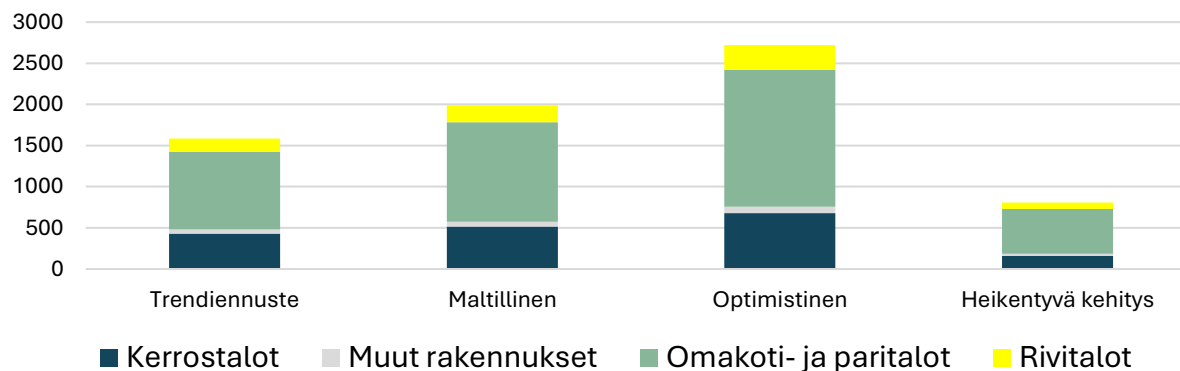
Kunnittainen asuntotuotannon laskennallinen tarve 2025-2040*

Uustuotannon ja poistuman laskennallinen jakauma 2025-2040

Laskennallinen uustuotannon (ei sis. poistuma) tarve talotyypeittäin* 2025-2040

A group of four hikers is seen from behind, walking along a narrow wooden boardwalk that winds through a forest. The hiker in the foreground is wearing a black jacket and a large yellow backpack. The others are wearing various outdoor clothing, including a teal jacket and another yellow backpack. The forest consists of tall, thin pine trees and a dense undergrowth of green and brown vegetation. The sky is overcast with grey clouds.

6. Toimenpidesuosituksset

Kolme prioriteettia – mitä ei ole varaa jättää tekemättä

1

VETO- JA PITOVOIMA: OSAAJAT, ASUMINEN JA KOULUTUSPOLUT

- Osaavan työvoiman pula on haastatteluaineiston yksi selkein ykköshuoli. 19–24-vuotiaiden määrä on laskenut –21,7 % kymmenessä vuodessa. Ilman aktiivisia toimia kasvava työvoimatarve – erityisesti automaatio, sähkö, AI, kyberturva – jää täyttämättä.
- Kansainvälinen muuttoliike on seudun ainoa kasvava väestökomponentti. Ilman toimivaa vastaanotto- ja sitouttamismallia myös kansainväliset osaajat jatkavat matkaansa eteenpäin.

Kriittisin pullonkaula – ilman tätä muut kasvutoimet törmäävät seinään

- Vuokra-asunto-ohjelma: koordinoitu kuntien, rakennuttajien ja yritysten yhteishanke – erityisesti kv. osaajille sopivat ratkaisut
- Koulutuspolkuohjelmat Novian & Centrian kanssa: räätälöidyt tutkinnot, oppisopimusmallit, yritysvetoiset erikoistumiset
- Welcome office-malli kansainvälisille osaajille: englanninkieliset palvelut, yhden luukun palvelu, perheiden palvelut, kotoutuminen

2

ORGAANISEN KASVUN TUKEMINEN JA TKI-EKOSYSTEEMIEN VAHVISTAMINEN

- Seudun liikevaihto on kasvanut paremmin kuin koko maa. Henkilöstö kasvoi tilanteessa, jossa koko maassa luvut laskivat ja yritykset ovat investoineet vahvasti. Tämä kertoo vahvasta orgaanisesta kasvusta ja yritysten vahvuuksista. Olemassa olevien klusterien vahvistamisessa on edelleen potentiaalia.
- Samaan aikaan kuitenkin yritysperustanta on negatiivinen, yrityskanta uudistuu hitaasti, mikä kertoo tarpeesta vahvistaa myös yrityskannan uudistumista

Olemassa olevien yritysten orgaaninen kasvu on seudun vahvistettava vahvuus

- Aktiivinen yrityskäyntimalli Concordialta: toimialakohtainen ymmärrys, ennakoiva ote
- Kaavoitus- ja lupaprosessien nopeuttaminen: yhteinen kuntatason sopimus, mittarit, seuranta
- TKI-ekosysteemien ja testi- ja pilotointialustojen vahvistaminen yhdessä korkeakoulujen ja oppilaitosten – yhdessä Vaasan ja Kokkolan kanssa

3

INVEST IN –TOIMINNAN VAHVISTAMINEN

- Hyvä mennyt kehitys ei ole tulevaisuuden tae. Kokkola ja Vaasa ovat jo vedossa – isot hankkeet, iso raha, iso työvoimatarve. Pietarsaaren seutu on tämän käytävän luonnollinen osa, mutta mukaan pääseminen ei tapahdu automaattisesti.
- Seudun vahvuuksia ei vielä johdeta yhteisenä investointialustana. Kriittinen massa hajoaa kuntiin. Investointivalmius ei ole täysin tuotteistettu. Yhteinen brändi ja pitch puuttuvat.

Länsirannikolla käynnissä historian suurin investointiaalto, johon tulee panostaa NYT

- Yhden luukun investointimalli: yksi kontaktipiste, selkeä palvelupolku, nopea koordinointi
- Yhteinen investointibrändi ja pitch: 'Miksi Pietarsaaren seutu?
- Concordian Invest In -resurssit ja mandaatti vahvemmaksi

Toimenpidesuosituks

Toimenpiteiden aikajänne ja vastuunjako

KÄYNNISTÄ HETI 0–12 kuukautta
Yhden luukun investointimalli Yksi kontaktipiste, prosessi ja vastuuhenkilöt (tiimi). Kuvataan palvelupolun vaiheet ja eri toimijoiden roolit (liidistä toimenpiteisiin, tietopaketin kokoaminen sovitussa ajassa). Vastuu: Concordia koordinoi. Ei vaadi suuria resursseja, vaan yhteistä päätöstä.
Invest In -pitch ja tietopaketti (brändi, viestintä ja näkyvyys) Yhteinen 'miksi Pietarsaaren seutu?' -dokumentaatio suomeksi ja englanniksi. kohderyhmien määrittely ja tarvittavien tietojen ja kohdennusten tekeminen. (eri vientiteollisuuden klusterit, energia, työvoima ja osaaminen, sijaintiedut). Vastuu: Concordia koordinoi.
Aktiivinen yrityskäyntiohjelma ja alihankintaverkostojen ja osaamistarpeiden kartoitus A) Concordia käy systemaattisesti ankkuriyritykset – tunnistaa tarpeet, esteet ja kasvupotentiaalin (ankkuriyritysten systemaattinen account management ja yhteistyö alueen koulutustoimijoiden kanssa). B) Lähialueen suurhankkeiden (erit. Arctial) alihankintatarpeiden kartoitus sekä osaamistarpeiden tunnistaminen ja koulutuspolkujen kehittäminen yhdessä koulutustoimijoiden kanssa (esim. Novia + Centria).
Asuntotuotantoneuvottelut Kuntien, rakennuttajien ja yritysten yhteinen neuvottelupöytä – erityisesti vuokra-asunnoista. Asuntotuotantotarpeen ja ratkaisujen pohdinta yhdessä. Vastuu: kunnat (tontit, kaavoitus), rakennuttajat, työnantajat. Vastuu: Concordia käynnistää.

PIDEMMÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ 12–36 kuukautta
Seudullinen investointistrategia ja monipaikkainen teollisuuspuistomalli Kuntien yhteinen päätös (seudullinen investointistrategia), jossa sovitaan yhteinen malli, tontit, kaavoitusvalmius ja Concordian mandaatti; rinnalla selvitetään syvempi yhteistyörakenne investointien edistämiseksi seudun yhteiseen teollisuuspuistojen yhteiseen kehittämiseen, hallintaan ja koordinaatioon. Vastuu: kunnat
Varautuminen tonttien ja teollisuusalueiden sekä satama- ja infrainvestointien osalta mahdollisiin tarpeisiin Ennakoiva selvitys kaavoituksen ja tonttitarjonnan osalta valmiiksi. Liikenneväylät, satama, energia: ennakointi, suunnitelmat, investointiohjelma. Vastuu: kunnat
Kansainvälinen Welcome office-malli Työvoiman yhteinen houkuttelu sekä kotoutumisen ja perheiden vahva tuki (koulu- ja varhaiskasvatuspolut; puolison työllistyminen; asuminen; sosiaalinen kotoutuminen ja yhteisöön kiinnittyminen). Vastuu: kunnat (palvelut), oppilaitokset, työnantajat.
TKI-ekosysteemien kehittäminen Teollisuuden investointeihin kytkeytyvän TKI-ekosysteemin vahvistaminen: AMK- ja yliopistokumppanuudet, kansainväliset verkostot ja yhteisten testi-/laboratorioinfran ja -ympäristöjen vahvistaminen seudun avaintoimialoilla. Vastuu: Concordia,

JAKOBSTADSREGIONEN

PIETARSAAREN SEUTU

www.jakobstadsregionen.fi | www.pietarsaareenseutu.fi
www.jakobstadregion.fi

#världensbästaplatz #maailmanparaspaikka #thebestplaceintheworld
#jakobstadsregionen #pietarsaareenseutu #jakobstadregion
Prenumerera på vårt nyhetsbrev | Tilaa uutiskirje

UtvecklingsbolagetConcordia

jakobstadpietarsaariregion

Jakobstadsregionen
Pietarsaaren seutu - Concordia

Liite: Määritelmät

Aluerajaus ja valitut verrokkiseudut

Pietarsaaren seutu tarkoittaa tässä seutukuntaa eli viittä pohjalaistaa kuntaa: Kruunupyy, Luoto, Pedersöre, Pietarsaari ja Uusikaarlepyy. Verrokkiseudut (Vaasa, Kokkola, Kemi-Tornio, Rauma, Ylä-Savo) on valittu niiden kokoluokan, sijainnin sekä elinkeinorakenteen samankaltaisuuden perusteella tarkasteluun mukaan.

- **Yrityskanta ja toimipaikat**
- Pietarsaaren seudun yrityksiä voidaan tarkastella kolmella eri tavalla riippuen lähteestä ja määritelmästä:
- **Yrityskanta: Pietarsaaren seudulla on Tilastokeskuksen aloittaneet ja lopettaneet yritykset -tilaston mukaan 4 290 yritystä (2025).** Tilasto perustuu Tilastokeskuksen yritysrekisterin ja Verohallinnon asiakastietokannan yritystietoihin ja Tilastokeskuksen yritysrekisteriin ja kuvaa poikkileikkaustietoa toiminnassa olevista yrityksistä tietyinä ajankohtana. Yritysten lukumäärään vaikuttavat muutokset yritysten aloittamis- ja lopettamistietojen kertymässä. Kattaa yritykset, jotka ovat arvonlisäverovelvollisia liiketoiminnasta tai kiinteistön

käyttöoikeuden luovutuksesta, **tai** rekisteröityneitä työnantajia.

- **Toimipaikat: Pietarsaaren seudulla on Tilastokeskuksen alueellisen yritystoimintatilaston (kunnittainen toimipaikkatilasto) mukaan 6 454 toimipaikkaa (2024).** Kattaa kaikki Pietarsaaren seudulla toimineet toimipaikat tilastovuonna, mukaan lukien: aputoimipaikat (varastot, hallinto, kuljetus), yhdenkertaista kirjanpitoa pitävät ammatinharjoittajat, yritykset joilla on liikevaihtoa, muita tuottoja, tasetta, henkilöstöä tai investointeja. Yksi yritys voi sisältyä useampana toimipaikkana, jos sillä on toimintaa useassa sijainnissa.
- **Kaikki rekisteröidyt yritykset: Pietarsaaren seudulla on PRH:n tietojen perusteella n. 10 000 yritystä.** Tämä kattaa kaikki Pietarsaaren seudulle rekisteröidyt yritykset riippumatta siitä, onko niillä ollut toimintaa tai liikevaihtoa tarkasteluvuonna, kuuluvatko ne alv-rekisteriin tai kaupparekisteriin. Tämä on laajin luku ja sisältää myös ns. passiiviset yhtiöt.

Liite: Määritelmät

- **Luonnollinen väestönlisäys** = syntyneiden ja kuolleiden erotus.
- **Kuntien välinen nettomuutto** = kuntien välisen tulo- ja lähtömuuton erotus.
- **Nettomaahanmuutto** = maahan- ja maastamuuton erotus.
- **Kotimaisia kieliä puhuva** = henkilö puhuu äidinkielenään suomea, ruotsia tai saamea (tieto merkitty väestörekisteriin).
- **Vieraskielinen** = henkilö puhuu muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään, joka on merkitty väestörekisteriin.
- **Pääasiallinen toiminta** = kuvaa henkilön taloudellisen toiminnan laatua. Väestö jaetaan pääasiallisen toiminnan perusteella työvoimaan kuuluviin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Nämä ryhmät voidaan edelleen jakaa alaryhmiin.
- **Tuloluokka** = jaetaan väestön valtionveronalaisten tulojen mukaan kolmeen eri tuloluokkaan; pieni-, keski- ja hyvätuloiset
- **Työpaikkaomavaraisuus** = ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on alle 100 %, on alue osin riippuvainen muusta maasta tulevasta työvoimasta.
- **Eläköitymispaine** = kuvaa työllisten osuutta, jotka ovat siirtymässä eläkeikään (yli 64-vuotiaat).
- **Pendelöinti** = Pendelöinnillä (sukkuloinnilla) tarkoitetaan työssäkäyntiä oman asuinalueen ulkopuolella.
- **Yrityisperustanta** = aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten erotus.
- **Koulutustasomittain** = ilmaisee 20-vuotta täyttäneen väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettun korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti.
- **Huoltosuhteet** = väestöllinen huoltosuhde kuvaa ei-työikäisen väestön määrää sataa työikäistä kohden. Vanhushuoltosuhde kuvaa yli 64-vuotiaan väestön määrää sataa työikäistä kohden. Taloudellinen huoltosuhde kuvaa ei-työllisten määrää suhteessa sataan työlliseen. Huoltosuhteissa pienempi arvo on vahvempi kuin suuri arvo.

Liite: Määritelmät

- **Työpaikat.** Alueella sijaitsevien toimipaikkojen tarjoamien työsuhteiden kokonaismäärä (Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto). Alueperusteinen tieto – perustuu työpaikan sijaintiin, ei työnantajayrityksen kotikuntaan.
- **Henkilöstö** Toimipaikkojen henkilöstömäärä alueella ja toimialalla tilastovuonna. Henkilöstö käsittää palkansaajat sekä yrittäjät. Palkattu henkilöstö on muunnettu kokovuosityöllisiksi (htv=henkilötyövuosi) siten, että esimerkiksi puolipäiväinen työntekijä vastaa puolta henkilöä ja kaksi puolivuotista työntekijää vastaa yhtä kokovuosityöllistä. Lähde: Tilastokeskus, kunnittainen toimipaikkatilasto.
- **Toimipaikkojen liikevaihto** Pietarsaaren seudulla sijaitsevan toimipaikan liikevaihto. Käsittää varsinaisen toiminnan myyntituotot, joista on vähennetty myönnetyt alennukset sekä arvonlisävero ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot. Käytetään tässä analyysissä pääsääntöisesti. Lähde: Tilastokeskus, kunnittainen toimipaikkatilasto.
- **Tuottavuus** Tässä analyysissä tuottavuudella tarkoitetaan yksinkertaisesti toimialan tai toimialaklusterin tuottamaa liikevaihtoa suhteessa henkilöstömäärään. Mittari kertoo, kuinka paljon euroina mitattua tuotosta yksi henkilö keskimäärin tuottaa vuodessa. Liikevaihto/henkilö vaihtelee voimakkaasti toimialan luonteen mukaan: tukkukaupassa tai raaka-aineita jalostavassa teollisuudessa luku on tyypillisesti korkea, koska liikevaihto sisältää paljon ostettuja panoksia. Työvoimavaltaisilla aloilla – kuten hoivapalveluissa tai rakentamisessa – luku on matalampi, vaikka työn laatu tai arvo olisi korkea. Korkea liikevaihto per henkilö ei siis yksin kerro toimialan kannattavuudesta tai yhteiskunnallisesta merkityksestä.
- **Arvonlisäys** (brutto) tarkoittaa tuotantoon osallistuvan yksikön synnyttämää arvoa. Se lasketaan markkinatuotannossa vähentämällä yksikön tuotoksesta tuotannossa käytetyt välituotteet (tavarat ja palvelut) ja markkinattomassa tuotannossa laskemalla yhteen palkansaajakorvaukset, kiinteän pääoman kuluminen ja mahdolliset tuotannon ja tuonnin verot.

Liite: Toimialaklusterit (TOL 2008)

Elintarvike
10 Elintarvikkeiden valmistus
11 Juomien valmistus
12 Tupakkatuotteiden valmistus
Paperi- ja sellu
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut); olki- ja punontatuotteiden valmistus
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus
Mineraalituotteet
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus
Metalli
24 Metallien jalostus
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus
Muovi, komposiitit
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus
Veneet
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus
Muu teollisuus
13 Tekstiilien valmistus
14 Vaatteiden valmistus
15 Nahan ja nahkatuotteiden valmistus
18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen
19 Koksin ja jalostettujen öljytuotteiden valmistus
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus
21 Lääkeaineiden ja lääkkeiden valmistus
26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus
27 Sähkölaitteiden valmistus
29 Moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus
31 Huonekalujen valmistus
32 Muu valmistus
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus

Palvelut (ml. tukipalvelut)
45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus
46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
55 Majoitus
56 Ravitsemistoiminta
68 Kiinteistöalan toiminta
69 Lakiasiaain- ja laskentatoimen palvelut
70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi
72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen
73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle
75 Eläinlääkintäpalvelut
77 Vuokraus- ja leasingtoiminta
78 Työllistämistoiminta
79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut
80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle
86 Terveyspalvelut
87 Sosiaalihuollon laitospalvelut
88 Sosiaalihuollon avopalvelut
90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta
91 Kirjastojen, arkistojen, museoiden ja muiden kulttuurilaitosten toiminta
92 Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut
93 Urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalvelut
94 Järjestöjen toiminta
95 Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus
96 Muut henkilökohtaiset palvelut

Rakentaminen
41 Talonrakentaminen
42 Maa- ja vesirakentaminen
43 Erikoistunut rakennustoiminta
Logistiikka
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus
50 Vesiliikenne
51 Ilmaliikenne
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta
53 Posti- ja kuriiritoiminta
Informaatio ja viestintä
58 Kustannustoiminta
59 Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen
60 Radio- ja televisiotuotanto
61 Televiestintä
62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta
63 Tietopalvelutoiminta
Muut toimialat
01 Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut
02 Metsätalous ja puunkorjuu
03 Kalastus ja vesiviljely
05 Kivihiihen ja ruskohiihen kaivu
06 Raakaöljyn ja maakaasun tuotanto
07 Metallimalmien louhintaa
08 Muu kaivostoiminta ja louhintaa
09 Kaivostoimintaa palveleva toiminta
35 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta
36 Veden otto, puhdistus ja jakelu
37 Viemäri- ja jätevesihuolto
38 Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus; materiaalien kierrätys
39 Maaperän ja vesistöjen kunnostus ja muut ympäristöhuoltopalvelut
64 Rahoituspalvelut (pl. vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl. pakollinen sosiaalivakuutus)
66 Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta
84 Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus
85 Koulutus
97 Kotitalouksien toiminta kotitaloustyöntekijöiden työnantajina
98 Kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön
99 Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta